

A Belügyminisztérium elektronikus hírlevele az önkormányzati tisztviselők számára

2015. évi 12. szám

Önkormányzati Hírlevél

Tartalomjegyzék

Jogszábfáfigyelő	2
Jogértelmezés és jogalkalmazás	3
A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései	3
Alkotmánybírósfági határozatok	13
Alapvető Jogok Biztosának jelentése a szociális ellátásokkal kapcsolatban	23
Jelentések, Tájékoztatók.....	32
Tájékoztató települési önkormányzatok részére a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálásáról, család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok kialakításáról	32
Erős és végzi feladatait a magyar önkormányzati rendszer.....	42
Önkormányzatok figyelmébe: dió- és gesztenyetermesztéssel is bővíthetők a mezőgazdasági programok.....	44
9,5 milliárdot kapnak az adósságkonszolidációból kimaradt önkormányzatok	46
Beszámoló az „Önkormányzati jó gyakorlatok” workshop- sorozatról	46
A helyi önkormányzatok pályázati lehetőségei	47
Magyarországi Falumegújítási Díj 2015.	47
Meghirdetik a 2015-ös hungarikum pályázatokat.....	50
Pályázati hírek.....	51
Az idei legjobb önkormányzati gyakorlatok.....	51
Gyermekebarát településeket díjazott az EMMI és az UNICEF.....	53
Átadták az Idősbarát Önkormányzat Díjakat	54
Lezárult a büntetés-végrehajtás telekpályázata.....	54

Jogszábaýfigyelő

BELÜGYI ÁGAZAT

A jogszábaý száma és címe: 2015. évi CLV. törvény a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosításáról

A módosítás lényege: A módosítás a lezárt temetőkre vonatkozó különös szabályokat tartalmazza, valamint kiegészíti a helyi építési szabályzatra vonatkozó rendelkezéseket.

Hatálybalépés: 2015. október 22.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2015. évi 150. szám](#), 20536. o. (2015. október 14.)

IGAZSÁGÜGYI ÁGAZAT

A jogszábaý száma és címe: 21/2015. (IX. 2.) IM rendelet a természetes személy adósságrendezési eljárásában az adósra, adóstársra vonatkozó környezettanulmány elvégzésével összefüggő szabályokról

A jogszábaý lényege: A jogszábaý a jegyző számára állapít meg feladatot a természetes személyek adósságrendezési eljárásában részt vevő magánszemélyekkel kapcsolatos környezettanulmány elkészítésével.

Hatálybalépés: 2015. szeptember 3. és október 3.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2015. évi 122. szám](#), 19070. o. (2015. szeptember 2.)

A jogszábaý száma és címe: 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről

A jogszábaý lényege: A jogszábaý a közbeszerzési eljárás ajánlattevői, köztük az önkormányzatok számára határozza meg a közzététel konkrét szabályait.

Hatálybalépés: 2015. november 2. és december 1.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2015. évi 164. szám](#), 21240. o. (2015. november 2.)

KULTURÁLIS ÁGAZAT

A jogszábaý száma és címe: 49/2015. (XI. 10.) MvM rendelet egyes régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításáról, valamint régészeti védettség megszüntetéséről

A jogszábaý lényege: A rendelet felsorolja a védett régészeti lelőhellyé nyilvánított területeket.

Hatálybalépés: 2015. november 13.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2015. évi 169. szám](#), 21515. o. (2015. november 10.)

A jogszabály száma és címe: 49/2015. (XI. 6.) OGY határozata a Magyar Szórvány Napjáról

A jogszabály lényege: Az Országgyűlés a határon túli magyarság iránt viselt, az Alaptörvényben rögzített felelősségnek megfelelően november 15-ét, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem születésének napját a Magyar Szórvány Napjává nyilvánította. Az Országgyűlés felhívja az intézményeket, szervezeteket és a közmédiát, egyúttal felkéri a polgárokat, hogy a nemzetünk szerves részét alkotó szórvány magyarság támogatásának egy kiemelt napot szenteljenek, és 2015. november 15. napjától kezdve ezt a napot közösen, méltó keretek között ünnepeljék meg.

Hatálybalépés: 2015. november 7.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2015. évi 167. szám](#) (2015. november 6.)

PÉNZÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 263/2015. (IX. 14.) Korm. rendelet a köznevelési intézmények működtetéséhez kapcsolódó támogatásról

A jogszabály lényege: A rendelet tartalmazza a köznevelési intézmény működtetését végző önkormányzatnak a költségvetési törvény szerint nyújtandó támogatás igénybe vételének szabályait.

Hatálybalépés: 2015. szeptember 14.

Magyar Közlönyben való megjelenés: [2015. évi 127. szám](#), 19562. o. (2015. szeptember 17.)

Lezárva: 2015. november 12.

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Módszertani Főosztály

Jogértelmezés és jogalkalmazás

A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései

Az ügy tárgya: parkolójegy utólagos bemutatása

A döntés elvi tartalma: A parkolással kapcsolatos közszolgáltatási szerződéses viszony törvényi alapja a helyi önkormányzatokról szóló törvény közszolgáltatási kötelezettséget megállapító rendelkezései, és a közúti közlekedésre vonatkozó törvényi szabályok. E törvények és az általuk meghatározott keretek között megalkotott önkormányzati rendelet adja a parkolás-üzemeltető és a közszolgáltatást igénybe vevő közötti szerződés tartalmi elemeit.

Az ügy száma: Köf.5014/2015/4.

[Magyar Közlöny 2015/130.](#)

Az indítvány lényege: A Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályairól szóló 30/2010. (VI. 4.) Főv. Kgy. rendelet 48. § (3) bekezdésének „az ellenőrzés napjától számított 5 munkanapos jogvesztő határidőn belül” szövegrésze, valamint utolsó mondata törvénysértő, ezért azt a Kúria Önkormányzati Tanácsa megsemmisíti.

Részlet az indoklásból: A Kúria az Abh., a bíróságok peres ügyekben folytatott vonatkozó gyakorlata, valamint a Kkt.-nek az Abh. nyomán történt módosítása alapján megállapította, hogy „a parkolással kapcsolatos közszolgáltatási szerződéses viszony törvényi alapja az Ötv. – hatályos szabályként a Mötv. – és a Kkt. E két törvény és az általuk meghatározott keretek között megalkotott önkormányzati rendelet adja a parkolásüzemeltető és a közszolgáltatást igénybe vevő közötti szerződés tartalmi elemeit. A Ptk. mint a személyek közötti vagyoni viszonyokat szabályozó törvény a közszolgáltatási szerződéses jogviszonyok tartalmának megítélése szempontjából csupán szubszidiárius jellegű. Következésképpen a Kgyr. támadott rendelkezésének törvényességét vizsgálva referenciaként nem a Ptk., hanem a Kkt. szabályai szolgálnak. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy a szabályozási környezet tartalma nem változott meg, így a törvényellenesség megállapítása körében a Köf.5018/2014/6. számú határozat érvei, ahogy azt az indítvány is tartalmazza, jelen ügyre – a Kgyr. hatályos 48. § (3) bekezdésének az 5 munkanapos jogvesztő határidő szövegrészére és utolsó mondatára – is irányadó. Jelen ügyben lényegében tartalmi „res iudicata” áll fenn. A megsemmisítés eszközével úgy kell élni, hogy az jogbiztonságra vezessen. Az 5 napos jogvesztő határidő vonatkozásában így a megsemmisítés mindazon szövegrészt érintette, amely révén a hatályban maradó szöveg megfelelően érthető és értelmezhető. A Kúria ezért „az ellenőrzés napjától számított 5 munkanapos jogvesztő határidőn belül” szövegrészt semmisítette meg. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy a Bszi. jelen határozatban megsemmisített rendelkezései nem alkalmazhatók a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság előtt folyamatban lévő 17.P.II.24.926/2014. számú és a 17.P.II.21.121/2015/8. számú ügyben, és valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben.

Alkalmazott jogszabályok: A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 15/D. § (4) bekezdése, 48. § (5) bekezdése; A Fővárosi Közgyűlés a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályairól szóló 30/2010. (VI. 4.) rendelet 48. § (3) bekezdése; A Kúria Köf.5018/2014/6. számú határozata.

Az ügy tárgya: telekadó rendelet törvényességi felülvizsgálata

A döntés elvi tartalma: A Helyi adó tv. 7. § b) pontja szerinti egységes adómegállapítási kötelezettség nem korlátozza a helyi önkormányzatot a 6. c) pontban, valamint a 22. §-ban az adó mértékének meghatározására vonatkozó mérlegelési szabadságában. Nem sérti a vagyontárgy értékéhez kötött egyenlőséget az, ha az önkormányzat az illetékességi területén eltérő adómértéket alkalmaz az eltérő funkciójú, eltérő értéket képviselő telkek esetében.

Az ügy száma: [Köf.5011/2015/4.](#)

Az indítvány lényege: Az indítványozó szerint a differenciált adómérték miatt az ipari parkban működő vállalkozások kétszeres adóterhet viselnek, amelynek nincs megfelelő indoka, ezért az az „általános diszkrimináció tilalmába ütközik. Az indítvány értelmében az Ör. a Helyi adó tv. 7. § b) pontjába és a 21. §-ába ütközően törvénysértő és hátrányosan különbözteti meg a vállalkozásokat akkor, amikor a tételes adó mértékét eltérően állapította meg az Ipari Parkban és az azon kívüli telkek esetében.

Részlet az indoklásból: A Helyi adó tv. 6. § c) – és d) – pontja az Alaptörvény XV. és XXX. cikkei szerinti, az adózók közötti egyenlőség elvét és a teherbíró képességhez kötött adókötelezettség követelményét közvetíti a helyi adó fizetési kötelezettségre vonatkozó szabályok megalkotásakor. A vagyoni típusú helyi adók esetében az adókötelezettség alapját a vagyontárgy értéke jelenti. Az adó mértékének vizsgálatakor az adókötelezettség akkor minősül arányosnak – tesz eleget az Alaptörvény egyenlőségi és teherbíró képességhez kötöttség követelményének –, amennyiben az nem oldódik el számottevően az adóztatott

vagyon értékétől. A Helyi adó tv. 6. § c) pontja alapján az önkormányzat az adókötelezettség szabályainak kialakításakor – egyebek mellett - az adózók teherbíró képességére, a helyi sajátosságokra és az önkormányzat gazdaságpolitikai érdekeinek részeként az önkormányzat gazdálkodási követelményeire is figyelemmel kell lennie. Ezért az önkormányzatnak értékelnie kell az illetékességi területe alá tartozó telkek rendeltetését, azok földrajzi elhelyezkedését, a településre jellemző forgalmi értékeket általában és a településen belüli forgalmi értékekben jelentkező eltéréseket is. Eszerint az önkormányzat az illetékességi területén nem teheti meg, hogy a telkek egy része esetén a tételes adóalaphoz, egy másik csoportja körében pedig a korrigált forgalmi értékhez, mint adóalaphoz igazítja az adómértéket. Az Ipari Parkban lévő telkek az önkormányzat infrastrukturális beruházásainak eredményeként értéknövekedésen mentek keresztül, ezért a magasabb adómérték megállapítását a kedvezőbb lehetőségek is indokolhatják. Nem sérti a vagyontárgy értékéhez kötött egyenlőséget az, ha az önkormányzat az illetékességi területén eltérő adómértéket alkalmaz az eltérő funkciójú, eltérő értéket képviselő telkek esetében.

Mivel a Kúria a hátrányos megkülönböztetést nem tudta megállapítani, ugyanakkor a 20 forint/nm évi adómértéket a Helyi adó tv. 6. § c) pontja szerinti dinamikus, illetve a 22. § a) pontja szerinti statikus adómérték-maximumokra tekintettel, abszolút érteken sem értékelte eltúlzottnak, ezért az indítványnak nem adott helyt..

Alkalmazott jogszabályok: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 6. § a), c) pont, 21. § a) pont, 22. §

Az ügy tárgya: önkormányzati rendelet hatálybalépése

A döntés elvi tartalma: Amennyiben az önkormányzat olyan rendeletet hirdet ki, amely nem tartalmaz hatályba léptető rendelkezést, úgy e rendelet közjogilag érvénytelen, ami a rendeletnek a kihirdetése napjára történő visszamenőleges megsemmisítését eredményezi.

Az ügy száma: Köf.5025/2015/4.

[Magyar Közlöny 2015/157.](#)

Az indítvány lényege: Terem Község Önkormányzata 2015. február 5-én elfogadta a képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2015. (II. 05.) számú rendeletét. Az elfogadott rendelet nem tartalmazott konkrét hatályba léptető rendelkezést. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: indítványozó) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 132. § (1) bekezdés a) pontja alapján törvényességi felhívással élt. Ezt követően Terem Község Önkormányzatának képviselő-testülete meghozta a 23/2015. (V. 11.) Kt. határozatát a Szervezeti és Működési Szabályzat hatályba lépéséről. A képviselő-testületi határozat az Ör. hatálybalépését 2015. május 15. napján határozta meg. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal ezt követően a Kúriához fordult.

Részlet az indoklásból: [7] Az önkormányzatnak jogalkotói hatáskört az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontja ad a szervezeti és működési szabályzatának megalkotására.

[8] Az Alaptörvényen túl a jogalkotás további garanciális szabályait a Jat. tartalmazza. A Jat. 7. § (1) bekezdése szerint a jogszabályban meg kell határozni a hatálybalépésének napját, amely a jogszabály kihirdetését követő valamely nap lehet. A Kúria Önkormányzati Tanácsa rámutat, hogy a Jat.-nak a jogszabály hatálybalépése napjának meghatározására irányuló rendelkezése az önkormányzati rendelet érvényességére kiható garanciális rendelkezés. Hatályba léptető rendelkezés nélkül a jogszabály címzettjei nem tudják, hogy magatartásukat milyen időponttól kell a jogszabály szövegéhez igazítani, amely feloldhatatlan jogbizonytalansághoz vezet, lényegében a jogszabályt alkalmazhatatlanná teszi.

[9] A Kúria megállapította, hogy a Jat. 7. § (1) bekezdése garanciális szabály, amelynek figyelmen kívül hagyása közjogi érvénytelenséget eredményez. Az így létrejött önkormányzati rendelt tekintetében az önkormányzatnak – a Jat. 9. § (1) bekezdésből

következően – még arra sincs lehetősége, hogy a hatályba léptetést utólag megállapítsa.

[11] Az érintett önkormányzat önkormányzati határozatot alkotott a rendelet, mint jogszabály hatályba léptetésére. A Jat. 23. § (2) bekezdése szerint az önkormányzat által meghozható normatív határozat közjogi szervezetszabályozó eszköz. A Jat. 24. § (1) bekezdés szerint a közjogi szervezetszabályozó eszköz jogszabállyal nem lehet ellentétes. A Jat. 8. § (1) bekezdése szerint jogszabályt csak jogszabály módosíthat.

[12] E rendelkezések alapján, az önkormányzati rendelet csak önkormányzati rendelettel lehet módosítani. Az önkormányzat határozata nem jogszabály, az önkormányzat határozata tartalmától függetlenül nem járhat olyan joghatással, amely az önkormányzati rendelet módosításához vagy kiegészítéséhez vezet.

[13] A fentiekre tekintettel a Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör.-t megsemmisítette.

Alkalmazott jogszabályok:

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 7. § (1) bekezdése, 8. § (1)–(2) bekezdése, 23. § (2) bekezdése 24. § (1) bekezdése

Az ügy tárgya: kommunális adó törvényességi felülvizsgálata

A döntés elvi tartalma: A vagyoni és a kommunális típusú adók kivetése eltérő célt szolgál. A vagyoni típusú adó a településen található ingatlan tulajdonát, a kommunális adó pedig a településen igénybe vehető infrastruktúrát adóztatja. Ez a különbség igazolhatja az eltérő szabályozási koncepciót.

Az ügy száma: Köf.5022/2015/4.

[Magyar Közlöny 2015/157.](#)

Az indítvány lényege: Magánszemély fordult panasszal az alapvető jogok biztosához azzal, hogy az egyenlő bánásmód követelményeit sértik az önkormányzat magánszemély kommunális adójáról szóló 40/2014. (XI. 13.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: Ör.1.) azon szabályai, amelyek a kommunális adó megfizetése alól minden adóalanyt mentesítenek, kivéve a lakástulajdonát bérbe adó magánszemélyt.

Részlet az indoklásból: [19] A kommunális adó esetében az adókötelezettség „az ingatlantulajdonra, az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogra” (adótárgy) terjed ki (Helyi adó tv. 4. §). A kommunális adó nem kétségesen a „vagyoni viszonynak megfelelően” megállapított adó, amelyet az is mutat, hogy a vagyoni típusú adók és a kommunális adó egymással konkuráló, egymást kizáró adók.

[20] A kommunális adó célja nem a vagyontárgy, az ingatlan (építmény, telek) adóztatása, hanem a települési önkormányzat által biztosított kommunális szolgáltatáshoz való – az önkormányzat gazdálkodási követelményeihez, az adózó teljesítőképességéhez, valamint a helyi sajátosságokhoz igazodó – közteherkénti hozzájárulás. Itt az adókötelezettség alapja a helyi közszolgáltatás igénybe vétele és nem az adóalany vagyoni helyzete.

[22] Az Alkotmánybíróság mint a Kúria Önkormányzati Tanácsa több alkalommal hangsúlyozta az önkormányzatoknak saját adópolitikájuk formálásában törvényi keretek között élvezett szabadságát, valamint azt, hogy a közteher alóli mentesülés a jogalkotói célok függvényében élvezett pozitív megkülönböztetést és nem kikényszeríthető alanyi jogot jelent.

[24] Az adó tárgya a lakástulajdon, alanya a lakás tulajdonosa, aki akkor mentesül a kommunális adókötelezettség alól, amennyiben rendelkezik az önkormányzat illetékességi területén lakcím bejelentéssel és nem él a tulajdonjogából eredő hasznosítás jogával, azaz a lakását nem adja bérbe. Az önkormányzat tartalmi szempontból ebben az esetben a bérleti jogviszonyt adóztatja, a mentességi szabály pedig nem kapcsolódik az adótárgyhoz, avagy az adó alanyához.

[25] Figyelemmel a Helyi adó tv. 24. §-ának második fordulatára, a bérlő a magánszemély tulajdonában álló lakás esetében nem alanya a kommunális adónak. Ezért ebben az esetben a

vizsgált szabályozás a bérlő által igénybe vett kommunális szolgáltatás közterhét a bérbeadó lakástulajdonosra hárítja. Mivel a bérleti jogviszony létrehozása a lakástulajdonos adóalany tulajdonhoz kapcsolódó rendelkezési joga, ezért a mentességi szabály nem oldódott el a Helyi adó tv. 4. § a) pontja szerinti adótárgytól és az adó alanyától.

[27] Az indítvány értelmében az Ör. 1. 3. § d) pontja a Helyi adó tv. 7. § a) pontjába ütközően törvénysértő, mivel a jogi személy tulajdonában álló, bérleti jogviszony révén hasznosított ingatlan esetében, figyelemmel az Ör. 2. rendelkezéseire is, a tulajdonos építményadó, a bérlő – lakcím-bejelentkezés hiányában – kommunális adó fizetésére köteles.

Alkalmazott jogszabályok: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 6. § d) pont, 7. § a) pont, 24. §

Az ügy tárgya: közösségi együttélés szabályai

A döntés elvi tartalma: A helyi önkormányzat a közösségi együttélés alapvető szabályainak meghatározásakor a rendelet személyi hatályát a helyi választópolgárokon túl is meghatározhatja. A helyi önkormányzat a választási plakát elhelyezésével összefüggésben nem határozhat meg a közösségi együttélés alapvető szabályaival ellentétes magatartásként külön tényállást.

Az ügy száma: Köf.5034/2015/3.

[Magyar Közlöny 2015/157.](#)

Az indítvány lényege: Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala több határozatot hozott, amelyekben a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 4/2013. (02. 05.) Kgy. rendelet (a továbbiakban: Ör.) 16. §-a alapján az érintetteket választási plakát engedély nélküli elhelyezése miatt közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte. A Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör. 2. § „és jogi” illetve „jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre” szövegrésze, továbbá az Ör. 16. §-a törvénybe ütközésének vizsgálatát indította meg.

Részlet az indoklásból: [15] Az Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja felhatalmazást ad a helyi önkormányzat képviselő-testületének, hogy rendeletben határozza meg az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit.

[16] Az Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontjába foglalt felhatalmazó rendelkezés alapján a közösségi együttélés szabályai kiterjedhetnek mind a természetes személyekre, mind a jogi személyekre, továbbá a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre is.

[19] Az Mötv. 8. § (1) bekezdése kötelezettséget megfogalmazó rendelkezése, amelyre vonatkozóan a helyi önkormányzat a 8. § (2) bekezdés alapján meghatározhatja a kötelezettség tartalmát és elmulasztásának jogkövetkezményei. Ugyanakkor az Mötv. 8. § ában meghatározott rendelkezés nem zárja ki, hogy a közösségi együttélés önkormányzati szabályozása a helyi választópolgárokon túl más természetes személyekre is kiterjedjen, hiszen a közösségi együttélés szabályait (azok lényegéből adódóan) a természetes személyek körében sem csak a helyi választópolgároknak kell betartani. A közösségi együttélés előírásait meg tudja sérteni az is, aki nem rendelkezik az adott településen választójoggal. Ahogy a Mötv. 8. §-a a helyi választópolgárokon túl nem zárja ki azt, hogy más természetes személyekre is kiterjedjen a szabályozás, úgy azt sem zárja ki, hogy – más felhatalmazó rendelkezés alapján – jogi személyekre és jogi személyiség nélküli szervezetekre is vonatkozzon. A tárgykör helyi önkormányzati szabályozására felhatalmazó rendelkezést pedig a Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja tartalmaz.

Alkalmazott jogszabályok: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 8. § (1) bekezdés b) pontja, továbbá 8. § (2) bekezdése, valamint 143. § (4) bekezdés d) pontja; A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 144. §-a; 3117/2015. (VII. 2.) AB végzés

Az ügy tárgya: szociális ellátás

A döntés elvi tartalma: A helyi önkormányzatoknak az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában adott rendeletalkotásra való felhatalmazása nem szolgálhat arra, hogy az önkormányzat meghatározott társadalmi csoportot, vagy jól körülhatárolható személyi kört valamely település elhagyására vagy valamely településen való letelepedés megnehezítésére használjanak.

Az ügy száma: Köf.5017/2015/3.

[Magyar Közlöny 2015/157.](#)

Az indítvány lényege: A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: indítványozó) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 132. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feladat- és hatáskörében eljárva törvényességi felhívással élt Szerencs Város Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: érintett önkormányzat) felé, amelyben indítványozta Szerencs Város Önkormányzat Képviselő-testületének a más önkormányzat által elköltözés céljából nyújtott pénzbeli térítés helyi intézkedéseiről szóló 13/2014. (IX. 18.) önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezését. A képviselő-testület 2015. január 29-én megtárgyalta a törvényességi felhívásban foglaltakat, s a 10/2015. (I. 29.) határozatában úgy döntött, hogy a rendeletet hatályában továbbra is fenntartja.

Részlet az indoklásból: [13] Az Ör. 1. §-a szerint a szabályozás célja, hogy a más önkormányzatok által nyújtott támogatásban részesülő személyek ne részesüljenek előnyben Szerencs közigazgatási területén, ha a városban kívánnak letelepedni vagy telepedtek le. Az Ör. célja szerint szintén egy pontosan meghatározható személyi kört érint, ezen személyek letelepedését. Az Ör. 3. §-a szerint e személyek nem kapnak önkormányzati támogatást, önkormányzati segélyt és adósságkezelési szolgáltatást, a közfoglalkoztatásban nem részesíthetők előnyben, továbbá nem vásárolhatnak önkormányzati tulajdonban lévő ingatlant, nem szerezhetik meg önkormányzati lakás bérleti jogát.

[14] Az ügyben elsőként az állapítható meg, hogy a fenti juttatások és lehetőségek megvonása nem egy előnyben részesítésből való kimaradást jelent – ahogy az Ör. 1. §-a fogalmaz – hanem hátrányos megkülönböztetést. A fenti támogatások, segélyek, de akár a közfoglalkoztatás vagy az alacsony összegű lakásbérlet lehetősége is egyértelműen a rászorulókról való gondoskodás miatt került a jogrendszerbe, az önkormányzati szabályozásnak törvényi rendelkezéseken kell nyugodnia, törvényi rendelkezésekhez kötött. Sem a Szocvtv. sem az Ltv. nem tartalmaz olyan szabályt, amely alapján e juttatásokat meg lehetne vonni olyanoktól, akik más önkormányzat területéről költöztek az adott településre. A közfoglalkoztatásra vonatkozó szabályok sem engednek ilyen különbségtételt, illetve nem hatalmaznak fel ilyen tartalmú önkormányzati szabályozásra.

[18] Törvénysértő – az Etv. 8. § és 9. §-át, a Szocvtv.-t és az Ltv.-t is sérti – az az önkormányzati szabályozás, amely a szociális támogatásokhoz való hozzáférést ellehetetleníti a más önkormányzat által elköltözés céljából nyújtott pénzbeli térítési díjban részesülők számára. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a törvénysértő önkormányzati rendeletet megsemmisítette.

Alkalmazott jogszabályok:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény;

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény;

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 8. § és 9. §

Az ügy tárgya: telekadó mértéke

A döntés elvi tartalma: A Helyi adó tv. 17. §-a és 21. § a) pontja kógens szabályként a telekadó alapját a telekhez rögzíti. Eszerint a vagyoni típusú telekadó kötelezettséget az adótárgy értékéhez és nem az önkormányzat választása szerinti egyéb adóalaphoz kell kötni. A kivetett telekadó összege önmagában nem teszi törvényessé a vagyontárgy értékétől elszakadó adókötelezettséget.

Az ügy száma: Köf.5018/2015/3.
Köf.5020/2015/6.

[Magyar Közlöny 2015/161.](#)

Az indítvány lényege: Az elsőfokú adóhatóság, Zalaszentiván Közös Önkormányzati Hivatala 2013. október 15-én kelt határozataiban két magánszeméllyel szemben vetett ki telekadót. A felperesek keresete folytán eljáró indítványozó bíróság előtt a határozatok felülvizsgálata kapcsán vita tárgyát képezte a telkek értéke, így igazságügyi szakértőt rendeltek ki. Az igazságügyi szakértő szakvéleményét az ingatlanok adókivetés évében becsült, a bányászati tevékenységet követően elrendelt rekultiváció és az eredeti művelési ágnak megfelelő forgalmi értékek alapján nyújtotta be.

Részlet az indoklásból: [10] A Helyi adó tv. 6. § c) pontja az Alaptörvény XV. és XXX. cikkei szerinti, az adózók közötti egyenlőség elvét és a teherbíró képességhez kötött adókötelezettség követelményét közvetíti a helyi adó fizetési kötelezettségre vonatkozó szabályok megalkotásakor. A vagyoni típusú helyi adók esetében ugyanis az adókötelezettség alapját a vagyontárgy és annak értéke jelenti. Az adó mértéke akkor arányos, ha annak alapja a vagyontárgy értékéhez igazodik, és attól nem oldódik el számottevő mértékben.

[12] A telekadó mértékének törvényessége konkrét normakontroll eljárásban az egyéb szempontok mérlegelése mellett a számszerűsített adókötelezettség értékelését jelenti. A települési vagyoni típusú adók szabályozásában meghatározott adómérték a Kúria konkrét normakontroll eljárásaiban, azokban a kirívó esetekben minősült eddig törvénysértőnek, amikor a kivetett adó igazolhatóan meghaladta vagy belátható időn belül elérte a telek értékét.

[13] Az önkormányzat az Ör.-ben a Helyi adó tv. 17. §-a szerinti nm alapú tételes adót választotta. 1. §-ában mentesítette a magánszemélyek tulajdonában álló belterületi olyan telkeket, amelyeken lakás áll, 2. §-a értelmében az adó alapját a telek nm-ben számított területeként határozta meg. Az Ör. a telekadó mértéke tekintetében eltérően kezeli a belterületi és a külterületi telkeket, mivel a 3. § (1) bekezdése szerint „[a] telekadó mértéke belterületen 30 Ft/nm”, a (2) bekezdés értelmében pedig „[a] telekadó mértéke külterületen 300 Ft/nm”. Az Ör. 3. § (3) bekezdése a külterületi telkek esetében a vállalkozás által az adóévet megelőző második évben megfizetett helyi iparüzési adó összegéhez kötötten tovább differenciálja a telekadó mértékét oly módon, hogy az csökkenő összecszerúséget mutat a magasabb összegű helyi iparüzési adó kötelezettség esetében.

[20] A Kúria megállapította, hogy az Ör. 3. § (3) bekezdése, (4) bekezdés első fordulata, valamint a (4) bekezdés második fordulata mondatrésze a Helyi adó tv. 17. §-ába és 21. § a) pontjába ütközően törvénysértő.

Alkalmazott jogszabályok:

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 6. § c) pont, 17. §, 22. § a) pont.

Az ügy tárgya: szociális támogatás

A döntés elvi tartalma: Önkormányzati rendeletben felhatalmazás hiányában nem lehet a szociális támogatás feltételévé tenni nem szociális célú szempontokat.

Az ügy száma: Köf.5019/2015/5.

[Magyar Közlöny 2015/161.](#)

Az indítvány lényege: A Heves Megyei Kormányhivatal törvényességi felhívással élt Egerfarmos Község Önkormányzat Képviselő-testülete felé, amelyben kezdeményezte a szociális célú tüzelőanyag-támogatásról szóló 8/2014. (XI. 17.) önkormányzati rendelet bizonyos paragrafusainak hatályon kívül helyezte. A 18/2015. (III. 10.) képviselő-testületi határozat értelmében a képviselőtestület az Ör. 1. § (1) bekezdés b) és c) pontját nem helyezte hatályon kívül.

Részlet az indoklásból: [2] Egerfarmos Község Önkormányzata a szétszított szociális tüzelőanyag támogatást a települési önkormányzatok szociális célú tüzelőanyag vásárláshoz kapcsolódó kiegészítő támogatásról szóló 46/2014. (IX. 25.) BM rendelet alapján nyerte. A BM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint a támogatást az önkormányzat a szociális rászorultság alapján szabályozza. Ehhez képest az önkormányzat nem szociális szempontokat érvényesít, amikor az Ör. 1. § (1) bekezdés b) pontjában a kéményseprő-ipari tisztítás és ellenőrzés elvégzéséhez, az Ör. 1. § (1) bekezdés c) pontjában pedig ahhoz köti a tüzelőanyag-támogatásban való részesülését, hogy az igénylőnek nincs az önkormányzattal szembeni lejárt tartozása.

[8] Az önkormányzatokat rendeletalkotásra – az Alaptörvényben meghatározott státuszra is tekintettel – csak törvény hatalmazhatja fel, kormányrendelet, vagy miniszteri rendelet nem. Így a BM rendelet sem tartalmazhat önkormányzati rendelet megalkotására felhatalmazó szabályt.

[13] A fentiek alapján megállapítható, hogy a BM rendelet egyértelműen szociális juttatásként határozza meg a tüzelőanyag-támogatást, szociális helyzetre tekintettel szól az ellenszolgáltatás nélküli tűzifa és szén igényléséről. A BM rendelet jelen eljárásban pusztán a juttatás (szociális) irányultsága szempontjából vehető figyelembe.

[15] A kéményseprő-ipari tisztítás és ellenőrzés – amely szoros összefüggésben áll az élet- és vagyon biztonsággal – a Kiktv. által szabályozott. E kötelező közszolgáltatás és annak igénybevétele nincs összefüggésben a szociális rászorultsággal. A Kiktv. 13. § (3) bekezdése felhatalmazást az ellátásért felelős önkormányzatnak ad, hogy a közszolgáltatással kapcsolatban, rendeletben a közszolgáltatás díját a fogyasztóvédelmi hatóság és a szakmai érdekképviselők véleményének kikérésével, a közszolgáltatás helyi ellátásának, igénybevételének részletes szabályait, és a közszolgáltatást végző közszolgáltató megnevezését határozza meg. Sem a Kiktv. sem pedig a Szocvtv. nem hatalmazza fel az önkormányzatokat, hogy szociális tárgyú támogatást a kéményseprő-ipari tevékenység elvégzéséhez kösse. E két jogintézmény összekapcsolására az önkormányzatnak nincs törvényes lehetősége.

[16] a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az Ör. 1. § (1) bekezdés b) pontja más jogszabályba ütközik, ezért azt megsemmisítette. Mindez nem jelenti azt, hogy az önkormányzatnak az élet- és vagyonvédelem körében ne kellene mindent megtenni a kéményseprő-ipari közszolgáltatás kötelező igénybevételének garantálásáért.

Alkalmazott jogszabályok: Alaptörvény 32. cikk (2)–(3) bekezdés;

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 26. §;

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 85/A. §;

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 10. § (2) bekezdés;

A kéményseprő-ipari közszolgáltatásról 2012. évi XC. törvény 9. § (1) bekezdés;

46/2014. (IX. 25.) BM rendelet 2. § (1) bekezdés;

Köf.5.051/2012/6., Köf.5.008/2013/8., Köf.5.051/2014/3. Köf.5017/2015. számú határozatok

Az ügy tárgya: építményadó mentesség törvényes feltételei/telekadó

A döntés elvi tartalma: Törvényellenes az, ha az önkormányzati jogalkotó az építményadó kötelezettség fennálltát, fenn nem álltát, mértékét a lakcímnnyilvántartás adataitól teszi függővé, ugyanakkor az önkormányzati adóhatóság ellenőrzési, illetve adóigazgatási eljárása során – az életvitelszerű lakhatás bizonyítékeként – figyelemmel lehet a lakcímnnyilvántartás adataira.

Az ügy száma: Köf.5023/2015/5.
Köf.5024/2015/5.

[Magyar Közlöny 2015/166.](#)
[Magyar Közlöny 2015/167.](#)

Az indítvány lényege: A felperest adóhiánynak minősülő építményadó különbözet, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezték. Az adóhiány megállapításának jogalapját a Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának, a helyi adókról szóló 38/2002. (XII. 20.) Ök. rendelete (továbbiakban: régi Ör.) 7. § (1) bekezdés b) pontja, valamint, a Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának, a helyi adókról szóló 5/2011. (II. 25.) önkormányzati rendelete (továbbiakban új Ör.) képezte.

Részlet az indoklásból: [7] A helyi önkormányzat adórendelete tartalmában nem lehet ellentétes törvénnyel, így a Helyi adó tv. rendelkezéseivel sem. A Kúria Önkormányzati Tanácsának a Bszi. rendelkezésein alapuló felülvizsgálati jogköre nem az érintett önkormányzat adópolitikáját értékeli, hanem a törvényi keretek megtartására terjed ki. Következésképpen az nem célszerűségi, hanem törvényességi kontrollt jelent.

[8] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a vagyoni típusú helyi adókkal összefüggésben azt a gyakorlatot folytatta, hogy az önkormányzati szabályozást az arányos közteherviselés kötelezettségéhez és a Helyi adó tv.-ben meghatározott kritériumok teljesüléséhez mérte. A Helyi adó tv. 6. § c) pontja „az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodó” fordulatának értelmezése kapcsán a Kúria megállapította, hogy az a Helyi adó tv. jogegyenlőségi szabálya: az önkormányzati jogalkotó a rendelet hatálya alá tartozó valamennyi adóalany esetében a kötelezettség mértékét a vagyontömegben megtestesülő értékhez kötheti.

[10] A Helyi adó tv. 6. § d) pontjának értelmezése körében pedig a Kúria megállapította, hogy a törvényi rendelkezés szélesre nyitotta a helyi jogalkotó jogkörét, ám az építményadó esetében a mentesség a lehetséges adótárgyak közül elsődlegesen a lakásingatlanokat érinti, azon belül pedig a lakhatás – a tényszerű, életvitelszerű lakás – biztonságát, a lakásingatlan szociális funkcióit helyezi előtérbe.

[15] A Helyi adó tv. 6. § d) pontjában foglalt célnak megfelel, ezért nem kifogásolható az a jogalkotói szándék, amely a mentesség szabályozásakor figyelemmel van a tényleges, életvitelszerű lakáshasználat tényére. A támadott szabályozás értelmében az életvitelszerű lakáshasználat ténye a bejelentkezés igazgatási aktusával együttesen, ezzel a többletfeltétellel együtt jelent az adókötelezettség alóli mentességet, amely ebben a formában túllép a Helyi adó tv. mentességi keretszabályain.

[16] A Kúria megállapította, hogy a régi Ör. 7. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint az új Ör. 4. § (1) bekezdés a) pontjának „lakóhelyet létesít és” fordulata a Helyi adó tv. 6. § c) és d) pontjaiba ütközően törvénysértő.

Alkalmazott jogszabályok:

Alaptörvény T) cikk (1) bekezdés;

A helyi adókról szóló 1990. évi C. tv. 6. §, 14/A. §,

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 3. §, 4. §, 5. §

Az ügy tárgya: véleményeztetési eljárás helyi építési szabályok megalkotásakor

A döntés elvi tartalma: Törvénytörő az a helyi építési szabályzat, amelynek elfogadását megelőzően a központi jogszabályokban előírt véleményeztetési eljárás lefolytatása elmaradt, vagy nem a jogszabályokban meghatározott rendben történt.

Az ügy száma: Köf.5027/2015/3.

[Magyar Közlöny 2015/166.](#)

Az indítvány lényege: Szakoly Község Önkormányzata 2008. március 29-én fogadta el Szakoly Község szabályozási tervének elfogadásáról és a helyi építési szabályzat megállapításáról szóló 7/2008. (III. 31.) Kt. rendeletét (a továbbiakban: Ör.). A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei tájékoztatást kért az önkormányzat polgármesterétől, hogy a rendelet elfogadásakor lefolytatták-e az előírt véleményezési eljárást.

Részlet az indoklásból: [18] Az Étv. 9. § (6) bekezdése alapján „[a] véleményezési eljárás befejezése után a településrendezési eszközöket az elfogadásuk előtt – a (3)–(4) bekezdés alapján beérkezett, de el nem fogadott véleményekkel és azok indoklásával együtt – a polgármesternek (főpolgármesternek) legalább egy hónapra a helyben szokásos módon közzé kell tennie azzal, hogy az érintettek a közzététel ideje alatt azokkal kapcsolatban észrevételt tehetnek”. Az indítványozó szerint az Ör. vonatkozásában az Étv. 9. § (6) bekezdésben írt egy hónapos közzététel elmaradt, amely e vonatkozásban is törvényellenességet eredményez az Ör. egésze tekintetében.

[19] Az Étv. 9. § (7) bekezdés szerint a településrendezési eszköz a (2)–(6) bekezdésben előírt véleményeztetési eljárás lefolytatása nélkül nem fogadható el. A fentiek alapján látható, hogy az Étv.-nek megfelelő véleményezési eljárás az Ör. vonatkozásban nem került lefolytatásra. Az Ör. törvényellenessége ezért az Étv. 9. § (7) bekezdése alapján megállapítható.

[20] A Kúria a törvényi szabályok megsértésével megalkotott Ör.-t a Bszi. 55. § (2) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette.

Alkalmazott jogszabályok:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9. §;
Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rend. 3. melléklet

Az ügy tárgya: telekadó

A döntés elvi tartalma: Telekadó alóli mentesség szempontja nem lehet az, hogy az adóalany az adott településen életvitelszerűen ott lakik-e.

Az ügy száma: Köf.5026/2015/4.

[Magyar Közlöny 2015/167.](#)

Az indítvány lényege: A Berentei Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője elsőfokú hatósággként a magánszemély adózót telekadó megfizetésére kötelezte, amelyet a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal másodfokú adóhatósága tulajdoni hányada vonatkozásában 50 Ft/m²-el számolva telekadó megfizetésére kötelezte felperest. Az adózó a jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz fordult. A bíróság az ügyben az eljárást felfüggesztette, és a Kúria Önkormányzati Tanácsánál kezdeményezte Berente Község Önkormányzat Képviselő-testülete telekadóról szóló 27/2006. (XII. 1.) rendelete 3. és 6. §-a törvényellenességének vizsgálatát.

Részlet az indoklásból: [8] Az Ör. 3. §-át módosította a 21/2013. (XI. 30.) önkormányzati rendelet 2. §-a, a módosítás következtében az Ör. hatályos szövege nem tartalmazza „az életvitelszerűen Berentén élő, lakóhellyel rendelkező” szövegrészt az adómentesség körében, így az indítványozó bíró által e tekintetben felvetett probléma a hatályos önkormányzati szabályozásban már nem áll fenn.

[13] A Helyi adó tv. nem említi a mentességek körében azt, hogy életvitelszerűen az adott

településen élés, és ott lakóhellyel rendelkezés mentességi ok lenne a telekadó megfizetése alól.

[15] A lakhatási biztonság nem vehető figyelembe. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy telek adóztatása esetén még kevésbé lehet adómentességi ok a helyben lakás. Az életvitelszerűen Berentén élő, lakóhellyel rendelkező magánszemélyek nem tekinthetők sem az adóalany teherbíró képessége, sem pedig a vagyontömeg értéke szempontjából releváns szempontnak, így az Önkormányzat a Helyi adó tv. megsértése nélkül erre nem alapozhatta az adómentességet. Összehasonlítható személyi kör a telekadó-fizetésre kötelezettek, amelyen belül az Ör. egykor hatályban volt 3. §-ában meghatározott, helyben lakással kapcsolatos kivételnek nincs ésszerű indoka.

[16] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az az Ör. 3. §-ának 2013. január 1-jétől 2013. november 30-ig hatályban volt „életvitelszerűen Berentén élő lakóhellyel rendelkező” szövegrésze törvényellenes volt.

Alkalmazott jogszabályok:

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 6. § c) pontja, 21. §, 22. §

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Módszertani Főosztály

Alkotmánybíróági határozatok

Az ügy tárgya: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panasz

Az eljárás típusa: Alkotmányjogi panasz

AB döntés: visszautasítás

Az ügy száma: 3120/2015. (VII. 2.) AB v.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK) 2015/15. (VII. 2.)

Az indítvány lényege: Az indítványozó a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte. Álláspontja szerint az emberi méltósághoz való jogot és a vallásszabadságot sérti, hogy az Nkt. a vallási feladatot teljesítő egyesületek, illetve az általuk fenntartott iskolák jogosítványait korlátozza a vallási nevelés tekintetében, s mindez indokolatlan hátrányos megkülönböztetést valósít meg az egyházi fenntartású intézményekhez viszonyítva. Az indítványozó szerint a törvény előtti egyenlőség sérelmét jelenti, hogy az állami és önkormányzati fenntartású intézményekkel egy körben kezeli az Nkt. az egyházi fenntartású intézményeket, ugyanakkor a vallási egyesület által fenntartott intézmény magánintézményi besorolásban részesül. Az indítványozó az eljárás során indítványát részben visszavonta.

Támadott jogszabályok: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 2. § (1)-(2) bekezdés, 3. § (3) bekezdés, 4. § 5. és 16. pontja, 25. § (4) bekezdés, 26. § (1)-(2) bekezdés, 31. § (1), (4) és (6) bekezdés, 32. §, 37-39. §, 75. § (1), (7), (8) bekezdés

Önkormányzati érintettség: intézményfenntartás

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből:

[83] Az Alkotmánybíróság ezért megszünteti az eljárást – az Nkt. 4. § 5. pontja, 21. § (1)-(2) bekezdései, 32. §-a és 75. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tekintetében az Abtv. 59. §-a, valamint az

Alkotmánybíróság Ügyrendje 67. (1) bekezdése és (2) bekezdés c) pontja alapján (az indítvány visszavonása miatt).

Az ügy tárgya: A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, illetve Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Közgyűlésének a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 4/2013. (II. 05.) önkormányzati rendelete egyes rendelkezései elleni bírói indítvány (választási plakát elhelyezése)

Az eljárás típusa: egyedi normakontroll eljárás

AB döntés: bírói kezdeményezés visszautasítása

Az ügy száma: 3117/2015. (VII. 2.) AB v.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK)
2015/15. (VII. 2.)

Az indítvány lényege: Az indítványozó bíró kezdeményezte a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 8. § (1) bekezdés b) pontjának "és betartani" szövegrésze, a 8. § (2) bekezdésének "elmulasztásuk jogkövetkezményeit" szövegrésze, valamint a 143. § (4) bekezdés d) pontjának "valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit" szövegrésze, valamint a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 4/2013. (02. 05.) Kgy. rendelet (Ör.) alaptörvény ellenességének megállapítását és általános, valamint a folyamatban lévő konkrét ügyekben való alkalmazásuk kizárását.

A felperesi párt érdekében az önkormányzati választásokat megelőzően plakátot helyeztek el Hódmezővásárhely egy fedett buszmegállójában a tulajdonos önkormányzat hozzájárulása, engedélye nélkül. Az alperes szerint a felperes ezzel megsértette az Ör. és a Ve. vonatkozó szabályait. Ezen jogszabálysértés miatt a felperessel szemben hivatalból közigazgatási eljárás indult, amelyet követően határozatban kötelezték a felperest közigazgatási bírság megfizetésére, aki azonban a határozattal szemben közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti keresetet terjesztett elő.

Támadott jogszabályok: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 8. § (1) bekezdés b) pont "és betartani" szövegrésze 8. § (2) bekezdés "elmulasztásuk jogkövetkezményeit" szövegrésze 143. § (4) bekezdés d) pont "valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit" szövegrésze

A Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzat képviselőtestületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 4/2013. (II. 05.) önkormányzati rendelete

Önkormányzati érintettség: választási plakát elhelyezése, helyi önkormányzatok rendeletalkotási joga

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [9] 3. Jelen ügyben az indítványozó bíró egyrészt az Mötv. azon rendelkezéseinek az alkotmányossági felülvizsgálatát kérte, amelyek rendeletalkotásra hatalmazzák fel az önkormányzatokat a közösségi együttélés alapvető szabályainak meghatározására (és a megsértésük esetére szankciók megállapítására), másrészt pedig az Ör. egészének az alaptörvény-ellenessége megállapítását indítványozta a megfelelő, alkotmányos felhatalmazás hiánya miatt. A bírói kezdeményezésből egyértelműen megállapítható, hogy az Mötv. hivatkozott rendelkezéseit a bírónak nyilvánvalóan nem kell alkalmaznia az előtte folyamatban lévő, közigazgatási határozatok felülvizsgálatára irányuló ügyekben, így ezek alaptörvény-ellenességének vizsgálatát és megsemmisítését az Alaptörvény 24. cikk b) pontja és Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján nem kérheti.

[10] Az indítványozó bíró az Ör. egésze – és nemcsak az általa alkalmazandó Ör. 16. §-a – alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte, és pedig kifejezetten csak a felhatalmazó jogszabály – az Mötv. – alaptörvény-ellenességével összefüggésben.

Nem tartalmazott tehát semmilyen további, önálló alkotmányossági indokolást az Ör. alaptörvény-ellenessége vonatkozásában. Az Ör.-re vonatkozó indítványi elem így nem felel meg az Alaptörvény 24. cikk b) pontjában és az Abtv. 25. § (1) bekezdésében megfogalmazott azon feltételnek, hogy a bíró az általa alkalmazandó jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének a vizsgálatát kérheti, hiszen az Ör. egészét, amely 14 különböző tiltott, közösségellenes magatartást határoz meg, a konkrét (a bíróság által felfüggesztett) perben nyilvánvalóan nem kell a bíróságnak alkalmaznia.

Az ügy tárgya: Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. 30. § (4) bekezdése és a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. tv. 5. § (2) bekezdése elleni alkotmányjogi panasz

Az eljárás típusa: Alkotmányjogi panasz

AB döntés: elutasítás

Az ügy száma: 3125/2015. (VII. 9.) AB h.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK)
2015/16. (VII. 9.)

Az indítvány lényege: Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot és a XIII. cikk (2) bekezdésében deklarált azonnali kártalanítás elvét sérti, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések alapján a tulajdonjogában korlátozott tulajdonosnak az adásvételre vonatkozó megállapodás kezdeményezésétől számított 5 évet kell várnia, hogy ingatlanát kisajátítsák. Ezen szabályozás nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében az alapvető jogok korlátozására előírt követelményeknek.

Támadott jogszabályok: Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30. § (4) bekezdés utolsó mondata,

A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 5. § (2) bekezdés

Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.271/2013/6. számú ítélete

Önkormányzati érintettség: kisajátítás

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [14] Az Étv.-nek az indítványozó által támadott (4) bekezdése a következőt mondja ki: „ha az ingatlan rendeltetését a helyi építési szabályzat valamely később megvalósítandó – jogszabályban megállapított – olyan közérdekű célban határozza meg, amelynek megvalósítása a tulajdonostól nem várható el, és ez a tulajdonosi és építési jogokat korlátozza, a tulajdonos attól követelheti az ingatlan megvételét, akinek érdekében állt a közérdekű célt szolgáló korlátozás előírása. Ha az érdekelt nem állapítható meg, vagy jogutód nélkül megszűnt, a tulajdonos a települési önkormányzattól követelheti az ingatlan megvételét. Ha az ingatlan megvételére vonatkozó megállapodás az erre irányuló kérelemtől számított öt éven belül nem jön létre, a tulajdonos kezdeményezheti a kisajátításról szóló törvény szerinti eljárást.

[20] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az (1) bekezdésre való visszautalás mellett módosult a kisajátítási kérelem benyújtására vonatkozó kötelezés címzettjének meghatározása, míg ugyanis a módosítás hatálybalépése előtt a Kstv. úgy fogalmazott, a kötelezés alanya a közérdekű cél jogosultja, ennek hiányában az önkormányzat, addig a módosítás hatálybalépése utáni megfogalmazás szerint a kisajátítási kérelem benyújtására az a szerv kötelezhető, amellyel az ingatlan adásvételére vonatkozó megállapodás az előírt határidőn belül nem jött létre.

[48] A kisajátítás megfelelően kivételes eszköz, és az államnak, a helyi önkormányzatoknak arra kell törekedniük, hogy a törvényben foglalt közérdekű célokat annak alkalmazása nélkül valósítsák meg. Az Étv.-ben és a Kstv.-ben előírt ötéves határidő lehetőséget biztosít arra, hogy a közérdekű célt a kisajátításnál kevésbé súlyos eszközzel valósítsák meg. Emellett rendelkezik a közérdekű cél megvalósításával együtt járó korlátozásokból fakadó vagyoni hátrány megtérítéséről, illetve – végső esetben – annak kisajátításáról.

Az ügy tárgya: A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény egyes rendelkezései, valamint a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 103/A. §-ában az 5 napos határidők megállapítására vonatkozó részei (földbizottság állásfoglalása - jogorvoslat)

Az eljárás típusa: egyedi normakontroll eljárás

AB döntés: elutasítás

Az ügy száma: 3128/2015. (VII. 9.) AB h.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK)
2015/16. (VII. 9.)

Az indítvány lényege: A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 24. § (2) bekezdése c) pontjának cb) alpontja és 68. § (5) bekezdése, valamint a 2013. évi CCXII. törvény 103/A. §-ában az 5 napos határidők megállapítására vonatkozó részeinek alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint annak megállapítása, hogy e jogszabályok az Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos, jogalkotói mulasztásból eredő alaptörvény-ellenesség áll fenn.

Támadott jogszabályok: A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 24. § (2) bekezdés c) pont cb) alpont, 68. § (5) bekezdés, A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 103/A. § -a 5 napos határidőt megállapító részei

Önkormányzati érintettség: földbizottság, föld használat

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből:

[16] A Földforgalmi törvényben új jogintézmény a földbizottság, amely a helyi közösség bevonását teszi lehetővé a földszerzési eljárásba. A települési önkormányzat közigazgatási területén földet használó földművesek, mezőgazdasági termelőszervezetek, más természetes és jogi személyek településenként helyi gazdálkodói közösséget alkotnak. A helyi gazdálkodói közösség képviselői szerve a közösség tagjai által megválasztott helyi földbizottság. A helyi földbizottság a település közigazgatási területéhez tartozó földek mértékének arányában legalább 3, legfeljebb 9 főből áll. A helyi földbizottság a település közigazgatási területén a törvény hatálya alá tartozó földek tulajdonjogának forgalmát befolyásolja.

[17] A törvény értelmében főszabályként minden olyan szerződéshez, amely a föld tulajdonjogának átruházásáról rendelkezik, a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása szükséges. A jóváhagyásról szóló döntéshez az eljáró hatóságnak kötelező beszereznie a helyi földbizottság állásfoglalását. A helyi földbizottság véleményt nyilvánít az ajánlattevő személy, valamint az elővásárlási nyilatkozatot tevő személyek szerzéséről. A helyi földbizottság vétőjoggal rendelkezik, vagyis támogatásának hiányában a mezőgazdasági igazgatási szerv köteles elutasítani a jogügylet jóváhagyását; ugyanígy kell eljárni, ha a földbizottság nem adja ki állásfoglalását. A helyi földbizottság állásfoglalását a települési önkormányzat jegyzője a hivatala hirdetőtábláján 5 napra kifüggeszti. Az állásfoglalás ellen 5 napon belül az eladó, a vevő, illetve a határidőben elfogadó nyilatkozatot tevő elővásárlásra jogosult kifogást terjeszthet elő a települési önkormányzat képviselő-testületénél.

[24] Az alkotmányos követelmény értelmében a Földforgalmi törvény 24. § (2) bekezdése c) pontjának cb) alpontja konkrét tényálláshoz kötve alkalmazható. A törvény ebben a részében a valamely sérelem bekövetkeztének megelőzésére irányuló, veszélyeztető magatartást megfogalmazó törvényi tényállásokra emlékeztet, a jogsértő eredmény nem tényállási elem. Jóllehet a 24. § (2) bekezdése c) pontjának cb) alpontjában foglaltak megállapításához nincs szükség arra, hogy az érintett személy magatartása eredményeképpen konkrét személy jogai sérüljenek, a 24. § (2) bekezdése c) pontjának cb) alpontjában szereplő fogalmak használatát, azok tartalmát, annak a jogi helyzetnek a fennállását, amelyben lehetségessé válhat az

elővásárlási jog visszaélésszerű gyakorolása, a veszélyeztetés meglétének, mértékének mélységét a jogalkalmazás során kell megítélni.

Az ügy tárgya: Terézváros Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról és rendjéről szóló 15/2013. (IV. 25.) számú önkormányzati rendelet 17. § (1) bekezdése és 18. § (1) bekezdése elleni alkotmányjogi panasz (közterület-használati szerződés felmondása)

Az eljárás típusa: Alkotmányjogi panasz

AB döntés: elutasítás

Az ügy száma: 3126/2015. (VII. 9.) AB h.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK)
2015/16. (VII. 9.)

Az indítvány lényege: Az önkormányzati rendelet támadott rendelkezései nem felelnek meg a jogforrási rendbe történő illeszkedés követelményének és a normavilágosság követelményének, ezáltal sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Továbbá az önkormányzati rendelet rendelkezései sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot, illetve annak korlátozására vonatkozó alkotmányos garanciákat.

Támadott jogszabályok: Terézváros Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról és rendjéről szóló 15/2013. (IV. 25.) számú önkormányzati rendelet 17. § (1) bekezdése, 18. § (1) bekezdése

Önkormányzati érintettség: közterületek használata és rendje

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [4] Budapest Főváros Terézváros Önkormányzatának Képviselő-testülete ülésén 224/2013. (XI. 14.) számú határozatával úgy döntött, hogy a Budapest Főváros Terézváros Önkormányzata és az indítványozó között 2007. augusztus 28-án kelt, a Nyugati téri aluljáróhoz kapcsolódó lépcső teraszoknál 123 négyzetméter alapterületen zöld tetős pavilonok elhelyezése és az abban kereskedelmi, szolgáltató és vállalkozási tevékenység folytatása céljára kötött közterület-használati megállapodás „megszűnését fontos közérdekből” az Ör. 17. § (1) bekezdése alapján elrendeli. E döntésről a polgármester tájékoztatta a gazdasági társaságot azzal, hogy ha az Ör. 18. §-a alapján a közterület-használati hozzájárulás „megszűnik”, a jogosult kártalanítási igény nélkül köteles a közterület eredeti állapotát helyreállítani, így felhívta a gazdasági társaság figyelmét arra, hogy a pavilonokat el kell bontania és a területet eredeti állapotban az önkormányzatnak vissza kell adnia.

[15] A Föv. Kgy. rendelet 8. § (1) bekezdés f) pontja szerint a közterület-használati hozzájárulásnak tartalmaznia kell különösen a hozzájárulás megszűnése esetére az eredeti állapot kártalanítási igény nélküli helyreállításának kötelezettségét. A 10. § (1) bekezdés c) pontja úgy szól, hogy a közterület-használati hozzájárulás megszűnik, ha a területre üzemzavar-elhárítás miatt, vagy a tulajdonos önkormányzatnak fontos közérdekből szüksége van. A 11. § (1) bekezdés kimondja, hogy a közterület tulajdonosa fontos közérdekből a közterület használatának szünetelését rendelheti el.

Az ügy tárgya: Solymár Nagyközség Önkormányzatának 19/2010. (XII. 14.) számú Ör. 4. § (1) bek. elleni alkotmányjogi panasz (telekadó)

Az eljárás típusa: Alkotmányjogi panasz

AB döntés: elutasítás

Az ügy száma: 3142/2015. (VII. 24.) AB h.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK)
2015/17. (VII. 24.)

Az indítvány lényege: A támadott jogszabály szerint mentes a telekadó megfizetése alól az a magánszemély, aki adóév január 1-jén bejelentett lakóhellyel rendelkezik Solymár Nagyközség Önkormányzat illetékességi területén. Az indítványozó ügyében folytatott bírósági eljárásban a támadott jogszabályi rendelkezést alkalmazták, amely álláspontja szerint alaptörvény-ellenes és ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmával. Indokolásul előadja, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés minden tárgyilagosságot megítélés szerinti ésszerű és alkotmányosan elfogadható indok nélkül tesz különbséget a helyi és a nem helyi illetékességgű telektulajdonosok között, amire tekintettel a rendelkezés diszkriminatív.

Támadott jogszabályok: Solymár Nagyközség Önkormányzatának 19/2010. (XII. 14.) számú Ör. 4. § (1) bek.,

Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2. K.26.225/2013/5. számú ítélete

Önkormányzati érintettség: telekadó

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [2] Solymár Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testülete a telekadóról szóló 19/2010. (XII. 14.) önkormányzati rendeletében 2011. január 1-jei hatállyal telekadó-fizetési kötelezettséget írt elő a Solymár közigazgatási területén található, építménnyel nem rendelkező telkek tulajdonosai számára. A telekadó megfizetése alól mentesül az a magánszemély, aki adóév január 1-jén bejelentett lakóhellyel rendelkezik Solymár Nagyközség Önkormányzat illetékességi területén.

[17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy időközben az Ör. kifogásolt rendelkezését Solymár Nagyközség Önkormányzata képviselőtestületének 25/2012. (XI. 27.) számú önkormányzati rendelete 2013. január 1-jei hatállyal módosította. Az Ör. 4. § (1) bekezdésének módosított szövege értelmében a 2013-as adóévtől kezdve a Solymáron bejelentett lakóhellyel rendelkező magánszemély is csak 1500 m² területnagyságig mentesül a telekadó megfizetése alól.

[25] Az Ör. vizsgált rendelkezése teljes adómentességet biztosít. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábban leszögezte, hogy a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény keretrendelkezései által biztosított mozgástéren belül az önkormányzatok nagyfokú autonómiával rendelkeznek mind az adó mértéke, mind pedig az esetleges kedvezmények nyújtása tekintetében. A Hatv. 6. § d) pontja szerint az önkormányzat adó-megállapítási joga arra is kiterjed, hogy a Hatv.-ben meghatározott mentességeket további mentességekkel, illetőleg kedvezményeket további kedvezményekkel is kibővítsen [Abh1., ABH 2008, 525, 536.].

[33] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a telekadó bevezetésének célja a kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok forrásigényének kielégítésére szolgáló, a korábbi évekhez képest csökkent összegű központi költségvetési támogatások pótlása volt. Az adómentesség tekintetében alkalmazott megkülönböztetést pedig elsősorban az indokolta, hogy a vizsgált időszakban a települési önkormányzatot az állandó lakóhellyel rendelkező lakosaira tekintettel megillette a személyi jövedelemadóból származó bevétel egy része, valamint a lakosság száma alapján meghatározott összegű normatív támogatásra is jogosult volt. Ezzel szemben a településen bejelentett lakóhellyel nem rendelkező magánszemélyek a kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok és biztosított közszolgáltatások finanszírozásához közvetve sem járultak hozzá.

[35] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem talált olyan körülményt, mely arra utalna, hogy a települési önkormányzat a telektulajdonosok önkényes módon meghatározott körére

kívánná terhelni a település működtetését szolgáló feladatainak ellátása miatt szükségessé váló kiadásokat. Az önkormányzat az állandó lakosokra, illetve a lakosságszámra tekintettel nyújtott állami, központi forrásokra, valamint ezzel összefüggésben a bejelentett lakóhely létesítésének ösztönzésére, tehát az Alkotmánybíróság által már korábban is elfogadhatónak minősített indokra hivatkozik a bejelentett lakosoknak nyújtott kedvezmény kapcsán. Az sem állapítható meg továbbá, hogy a helyi adóból származó bevétel célja olyan önkormányzati feladatok forrásigényének kielégítése lenne, amely kizárólag a bejelentett lakóhellyel rendelkező személyek javát szolgálja.

Az ügy tárgya: A Kaposvári Törvényszék 3. Pf.21.485/2014/3. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz (közérdekű adat megismerése)

Az eljárás típusa: Alkotmányjogi panasz

AB döntés: visszautasítás

Az ügy száma: 3166/2015. (VII. 24.) AB v.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK) 2015/17. (VII. 24.)

Az indítvány lényege: Az indítványozó véleménye szerint egy külső szakértő által közpénz ellenében elkészített értébecslés, mely az önkormányzat vagyonának objektív értékének megállapítására vonatkozik, nem minősül döntés előkészítő anyagnak, hanem olyan döntést előkészítő adat, amely közérdekű adatnak minősül, és a nyilvánosság elől nem zárható el. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése is megerősíti, hogy közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adatnak minősülnek. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozat megsértette az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésébe foglalt közérdekű adatok megismeréséhez való jogát.

Támadott jogszabályok: Kaposvári Járásbíróság 13.P.21.212/2014/6. számú ítélete, Kaposvári Törvényszék 3. Pf.21.485/2014/3. számú ítélete

Önkormányzati érintettség: közérdekű adat

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó 2014. február 25-én Balatonvilágos Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatalához az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. 28. § (1) bekezdése alapján elektronikus adatigénylést terjesztett elő. Egy önkormányzati ingatlanügylet kapcsán kérte kiadni az adott ingatlanok „értékének meghatározására és az ajánlatkéréshez mellékelte tervezet szerint kialakításra kerülő telkek és a szolgalmi jogosultságok értékének meghatározására vonatkozó értébecslés másolatát mellékletekkel”. Kérte továbbá az értébecslővel kötött megállapodás és a kifizetéshez kapcsolódó teljesítésigazolás kiadását is. Az adatkezelő szerv az adatigénylés ezen utóbbi részét teljesítette. Az adatigénylés első részének teljesítését azonban megtagadta arra hivatkozva, hogy a kért iratanyag döntés-előkészítő irat.

[6] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[9] Az indítvány nem tartalmazott indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az alkotmányjogi panasz nem tartalmazta „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítványozó a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét pusztán állította, de nem fejtette ki, hogy konkrétan a bírói döntés alaptörvény-ellenessége pontosan miben áll.

[10] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben hangsúlyozza: indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására, az indítványban azt is meg kellett volna jelölni, hogy a támadott bírói döntés az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit milyen okból sérti. {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.

Az ügy tárgya: A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CCXII. tv. 108. § (2) bekezdése elleni alkotmányjogi panasz (mező-és erdőgazdasági földek, haszonélvezeti jog)

Az eljárás típusa: Alkotmányjogi panasz

AB döntés: Alaptörvény-ellenes

Az ügy száma: 25/2015. (VII. 21.) AB h.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK)
2015/17. (VII. 24.)

Az indítvány lényege: Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát, mivel a haszonélvezet vagyoni értékű jog, amely esetében is helye van tulajdonvédelemnek. Így - véleménye szerint - a kártalanítás elmaradása sérti az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésében foglaltakat. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint a tulajdonjog (valamint az indítványozó érvelése szerint a tulajdonjoggal azonos védelem alá eső haszonélvezeti jog) csak abban az esetben korlátozható, ha arra valamely másik alapvető jog, alkotmányos érték érvényesülése vagy a közérdek, mint alkotmányos érték érdekében szükség van. Az indítványozó szerint ebben az esetben a korlátozás szükségtelen és aránytalan.

Támadott jogszabályok: mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CCXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. § (2) bekezdés

Önkormányzati érintettség: mező-és erdőgazdasági földek, haszonélvezeti jog

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [124] Egy önkormányzati jogalkotó által jogszabályban elrendelt változtatási tilalom kapcsán pedig kifejtette az Alkotmánybíróság: „»[a] tulajdonjog korlátozása tekintetében is az Alkotmánynak az alapvető jogok korlátozására meghatározott szabályát és az ennek alapján kialakult alkotmánybírói gyakorlatot kell alkalmazni. Ennek során figyelembe kell azonban venni az Alkotmánynak a tulajdonjogról szóló 13. §-ából származó sajátosságokat is. Ilyen sajátosság az, hogy a 13. § (2) bekezdése a tulajdonjog teljes elvonásánál a közérdeket jelöli meg egyik feltételként.« Erre tekintettel a tulajdonjog korlátozásánál az alkotmányossági vizsgálat egyik szempontja a másik alapvető jog, alkotmányos érték vagy cél érvényesülésének szükségessége, továbbá – a szükségességi-arányossági mércében szereplő jogkorlátozási alapokon túl – »a közérdek miatt fennálló szükségesség«. Ez utóbbi követelmény alapján »az Alkotmánybíróság nem tekinti elégséges alapnak, hogy a jogszabály általánosságban hivatkozik a korlátozást szükségessé tevő közérdekre«. (Abh., ABH 2006, 529.) A közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy a közérdekből történő korlátozás szükségessége kérdésében egyedi aktusok törvényességének ellenőrzése esetén a bírói hatalom, normatív aktusok felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság állást tudjon foglalni. A »közérdek miatt fennálló szükségesség« fennállásának bizonyítása a normaalkotó, a jelen esetben a Képviselő-testület felelőssége.” [50/2007. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2007, 984, 994.]

Az ügy tárgya: A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.K.31.442/2014/3. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz (adóügy)

Az eljárás típusa: Alkotmányjogi panasz

AB döntés: visszautasítás

Az ügy száma: 3178/2015. (IX. 23.) AB v.

Alkotmánybíróság Határozatai (ABK)
2015/18. (IX. 23.)

Az indítvány lényege: Az indítványozó zártkerti ingatlanára tekintettel az illetékes hatóság építményadó megfizetésére kötelezte. Álláspontja szerint sérült az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósága azzal, hogy az ingatlanával azonos építési zónában több zártkerti ingatlan lakóház minősítést és adómentességet kaptak, míg az indítványozó ingatlanának lakóházzá átminősítését megtagadták. Ezzel - véleménye szerint - sérült a XV. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmának elve. Álláspontja szerint sérül továbbá a B. cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elve, a T. cikk (3) bekezdése szerinti normavilágosság követelménye, a VI. cikk (1) bekezdése szerinti jó hírnévhez való joga, a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga, és a 40. cikk.

Támadott jogi aktus: A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 52. § 8. pont a második feltétel; Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.K.31.442/2014/3. számú ítélete

Önkormányzati érintettség: helyi adó

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [9] Az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jog sérelmét az indítványozó abban látja, hogy az önkormányzati képviselőtestületnek a városrendezési és építészeti szabályzatról szóló rendeletében meghatározott ugyanabban az építési zónában több külterületi (zártkerti) ingatlanon található épület korábban lakóházzá átsorolásra került, így a helyi adó megfizetése alól az Ör. alapján mentesül, míg az indítványozó tulajdonát képező épület tekintetében az illetékes hatóság az átminősítést megtagadta. Értelmezése szerint mindezzel összefüggésben az alaptörvény-ellenes helyzetet lényegében a támadott jogszabály és az építési hatóság (korábbi és aktuális) jogalkalmazó tevékenysége együttesen eredményezik.

[22] Az Alkotmánybíróság vizsgálata során megállapította, hogy az indítványozó adófizetési kötelezettségét nem a támadott jogszabályi rendelkezés, hanem az Ör. 2. §-a keletkezteti, amely alapján valamennyi, az önkormányzat illetékességi területén lévő építmény adóköteles, függetlenül attól, hogy az lakás, vagy nem lakás céljára szolgál-e. Az Ör. 4. §-a tartalmazza az adó alóli mentesség szabályait, amely alapján a Hatv. 13. §-ában – a hatályos szöveg szerint továbbá a 13/A. §-ában – foglalt mentességeken túl az (1) bekezdés a) pontja alapján a magánszemély tulajdonában lévő lakás (a rendelkezés hatályos szövege szerint a „kizárólag lakás céljára szolgáló lakás, lakrész”) is mentesül az adó megfizetése alól. Megállapítható tehát, hogy az önkormányzat – mely az Alkotmánybíróság gyakorlata által is elismerten a helyi adók és az azok alóli mentességek meghatározása tekintetében (az Alaptörvény és a törvények biztosította keretek között) széles körű autonómiával rendelkezik – az illetékességi területén található építmények közül (egyebek mellett) a lakás céljára szolgáló építményeket, helyiségeket mentességben kívánta részesíteni.

[23] Azt, hogy valamely építmény, illetve annak helyisége lakás céljára szolgál-e vagy sem, közhiteles nyilvántartásként az ingatlan-nyilvántartás igazolja. A Hatv. 52. § 8. pontja annak érdekében tartalmazza a lakásfogalom meghatározásában e jellegnek az ingatlan-nyilvántartásban való feltüntetésére irányuló előírást, hogy a jogalkalmazás során megállapítható legyen, hogy valamely építmény a Hatv. vagy az az alapján megalkotott önkormányzati rendeletek szerint – a lakás-jelleg okán – mentesség alá esik-e. Ennek az eljáró (adó-, és más) hatóságok, illetve bárki által egyszerűen, közhitelesen történő ellenőrizhetőségéhez nyilvánvaló közérdek fűződik.

Az ügy tárgya: A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 8. §-a és 143. §-a egyes szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványok elutasításáról

Az eljárás típusa: alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálata

AB döntés: elutasítás

Az ügy száma: 29/2015. (X. 2.) AB h.

Magyar Közlöny 2015/142.

Az indítvány lényege: Az alapvető jogok biztosa szerint a támadott rendelkezések azért ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvével, mert a közösségi együttélési szabályok meghatározására és be nem tartásuk lehetséges jogkövetkezményeire vonatkozóan törvényben előírt anyagi jogi garanciák és az önkormányzati szabályozásra vonatkozó egyértelmű felhatalmazás hiányában sérül a jogállamiság elvéből folyó jogbiztonság és a közigazgatás törvény alá rendeltségének követelménye.

Támadott jogszabályok: A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 8. § (1) bekezdés b) pontjának „és betartatni” szövegrésze, 8. § (2) bekezdése és a 143. § (4) bekezdés d) pontjának „továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit” szövegrésze, A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 131. § (1a) bekezdése

Önkormányzati érintettség: közösségi együttélési szabályok

Részlet az Alkotmánybíróság döntéséből: [3] Az indítványozó szerint a közösségi együttélési szabályok meghatározására és be nem tartásuk lehetséges jogkövetkezményeire vonatkozó, a helyi önkormányzatok számára adott felhatalmazás beazonosíthatatlanná teszi a delegált jogalkotási hatáskör alkotmányossági kereteit, és akadályát képezi az Alaptörvényben szabályozott jogforrási hierarchia hatékony, érdemi bírósági védelmének, ezért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét és a 25. cikk (2) bekezdés c) pontját.

[13] 2012. április 15-étől a Mötv. 51. § (4) bekezdése alapján a helyi önkormányzat képviselő-testülete a közösségi együttélés demokratikus elemeinek erősítésére önkormányzati rendeletében szankcióval sújthatta a helyi társadalmi normákat megszegőket, önkormányzati rendeletben meghatározva a tiltott, közösségellenes magatartásokat. A Mötv. 143. § (4) bekezdés e) pontja alapján kaptak felhatalmazást a helyi önkormányzatok képviselő-testületei, hogy önkormányzati rendeletben határozzák meg a kirívóan közösségellenes magatartásokat, valamint a magatartás elkövetőjével szembeni pénzbírság kiszabásának szabályait. Az országosan kialakult önkormányzati jogalkotási gyakorlat azt mutatta, hogy új magatartási szabályok normatív szabályozása mellett a helyi önkormányzatok képviselő-testületei a korábbi önkormányzati rendeleti szabálysértési tényállási szabályokat emelték át a tiltott, közösségellenes magatartások szabályozásakor, így a korábbi szabálysértési önkormányzati rendeletek szabályozása tovább élt.

[14] A Mötv. tiltott, közösségellenes magatartásra vonatkozó rendelkezései arra hatalmazták fel a helyi önkormányzatok képviselő-testületeit, hogy önkormányzati rendeletben megtiltsanak magasabb szintű szabályozás hiányában jogellenesnek nem minősülő magatartásokat, és represszív szankciókat helyezzenek kilátásba az önkormányzati rendeletekben meghatározott tilalmak megszegőivel szemben. Azaz a helyi önkormányzati képviselőtestületek a helyi polgárok magánszférájába való beavatkozásra, cselekvési szabadságának korlátozására kaptak felhatalmazást, de a jogalkotás kapcsán a törvényalkotó a jogalkotói hatáskör terjedelmét, annak kereteit részletesen nem szabályozta.

[17] A Mötv. 8. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat képviselő-testülete rendeletében meghatározhatja a közösségi együttélés alapvető szabályainak tartalmát, elmulasztásuk jogkövetkezményeit.

[30] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére [Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés első fordulata], és törvényi felhatalmazás alapján [Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés második fordulata] a helyi önkormányzat képviselő-testületének egyaránt lehetősége van az együttélés szabályait helyi szinten, a helyi sajátosságokat figyelembe vevő jogalkotással szabályozni. Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés második fordulata szerinti törvényi felhatalmazó rendelkezéseknek meg kell felelnie az Alaptörvény és a Jat. előírásainak, az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés első fordulata esetében – bár törvény nem szabályozza a helyi társadalmi viszony rendezését – törvényi rendelkezés korlátja lehet a partikuláris szabályozásnak.

Összeállította: Belügyminisztérium, Önkormányzati Módszertani Főosztály

Alapvető Jogok Biztosának jelentése a szociális ellátásokkal kapcsolatban

(Jelentés az AJB-5371/2014. számú ügyben)

Az eljárás megindítása – Egy nógrádmegyeri panaszos szociális ellátásuk rendezetlensége ügyében kérte segítségemet. Levelében leírta, hogy élettársával annak nógrádmegyeri otthonában élnek, emellett édesanyját diósjenői otthonában rendszeresen látogatják, gondozzák. Panaszbeadványa szerint az élettársa már több alkalommal is nyújtott be kérelmet a Nógrádmegyer Község Önkormányzatához (a továbbiakban: Önkormányzat), azonban sem tűzifa támogatást, sem szociális étkeztetést, sem pedig élelmiszersomagot nem állapítottak meg számára. Jelenleg összesen a 22.800 forint ellátásból élnek, miközben mindketten orvosi kezelésre szorulnak. A panaszos alapvetően azt sérelmezi, hogy az Önkormányzat nem segíti őket. Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 1. § (2) bekezdésének értelmében az alapvető jogok biztosa tevékenysége során megkülönböztetett figyelmet fordít többek között a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogainak védelmére. Tekintettel arra, hogy a panaszbeadvány nyomán felmerült a jogállamiság elvével, valamint a szociális biztonsághoz való joggal összefüggő visszásság gyanúja, az Ajbt. 18. § (1) bekezdése alapján az ügyben vizsgálatot indítottam. A vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján Nógrádmegyer Község Polgármesterétől (a továbbiakban: polgármester) részletes tájékoztatást, továbbá az ügyben keletkezett dokumentumok rendelkezésemre bocsátását kértem.

Az érintett alapvető jogok és elvek

- a jogállamiság elve és az abból fakadó jogbiztonság követelménye (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”)
- az élethez és emberi méltósághoz való jog (Alaptörvény II. cikk: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz.”)
- a szociális biztonsághoz való jog (Alaptörvény XIX. cikk (1)-(2) bekezdés: „Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson, a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.”)

Az alkalmazott jogszabályok

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.);
- a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytt.);

- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.);
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.);
- a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.);
- Nógrádmegyer Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és a szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 28/2013.(XII. 31.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: Ör.).

A megállapított tényállás – A beadvány szerint a panaszos élettársával abban a nógrádmegyeri házban él, amely már nem az élettársa tulajdona, de nem tudnak hová menni. A panaszos ételallergiás, csökkent munkaképességű, a gyógyszerek mellett gyógyászati segédeszközökre is szüksége lenne, ám azokat nem tudja kiváltani. Alkalmi munka ritkán van, jobbára „vándorkukázásból” élnek, a környező településeken szelektíven összegyűjtött hulladékot szállítják az adott MÉH-telepekre. A panaszos emellett rendszeresen ellátja Diósjenőn élő idős édesanyját is. A panaszos élettársa amellett, hogy siket, szintén olyan komoly egészségügyi problémával küzd, amelyek kezeléséhez olyan gyógyszerek volnának szükségesek, amelyeket nem tud kiváltani. Szeretne bekapcsolódni a közfoglalkoztatásba, ez ügyben személyesen járt el az önkormányzatnál, ott azonban arról nem kapott teljes körű felvilágosítást, hogy miért nem hívják be dolgozni. 2014. október 29-én személyesen igényelt az Önkormányzat jegyzőjénél tűzifa támogatást. Egészségügyi ellátást mindketten Balassagyarmaton, a városi kórházban kapnak. A panaszos időközben beadványát kiegészítette azzal, hogy az édesanyja a diósjenői önkormányzattól közgyógyellátásra való jogosultságának megállapítását igényelte, illetve tűzifát kérelmezett, de egyiket sem kapta meg. A panaszos szerint a két önkormányzat az ügyben egymásra mutogat, ennek eredményeként családtagjai kívül rekednek egyes támogatásokon. Jelezte azt is, hogy a nógrádmegyeri lakóház állapota olyan mértékben leromlott, hogy lakhatásuk emiatt lassan ellehetetlenül, és nincs hová menniük. Megkeresésemre adott válaszában a nógrádmegyeri polgármester arról tájékoztatott, hogy a panaszos diósjenői lakos, Nógrádmegyeren állandó lakcíme nincs és nem is volt, tartózkodási helye pedig 2012. december 3-án megszűnt. Élettársa állandó lakcíme jelenleg még Nógrádmegyer Akácus út 6. szám alatt van, azonban az ingatlanak már nem a tulajdonosa, mert tulajdon-részt árverésen értékesítették, a többi tulajdonostárs pedig eladta rész tulajdonát az árverésen tulajdonjogot szerzett vevőnek. A polgármester tudomása szerint a panaszos és élettársa életvitelszerűen nem Nógrádmegyeren, hanem Diósjenőn tartózkodik. A panaszos élettársa 2010. szeptember 10-től a nógrádmegyeri önkormányzattól részesül ellátásban (korábban rendelkezésre állási támogatásban, majd bérpótló juttatásban, jelenleg aktív korúak ellátásán belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban), ennek havi összege 22.800 forint. A panaszos élettársa 2011. június 1-jétől 2011. július 31-ig vett részt közfoglalkoztatásban, azóta közmunkaprogramba azért nem vonták be, mivel életvitelszerűen nem Nógrádmegyeren él. A polgármester tájékoztatása szerint önkormányzati segély iránti kérelmet az utóbbi években nem nyújtott be, ennek ellenére minden alkalommal részesült – az Önkormányzat által 2011-2012-2013. években osztott – élelmiszersegélyben, illetve – a 2012. februárjában, valamint 2012 decemberében osztott – szociális tűzifa támogatásban. A panaszos élettársa lakásfenntartási támogatásban részesült 2006. november 1-jétől 2007. december 31-ig, 2008. június 1-jétől 2009. május 31-ig, 2009. december 1-jétől 2010. november 30-ig, valamint 2011. december 1-jétől 2012. november 30-ig. A polgármester jelezte, hogy a közbeeső megszakításokat az okozta, hogy az ellátás megállapítását nem folyamatosan kérte.

A válasz tartalmazza, hogy jelenleg nincs lehetőség a támogatás megállapítására, mivel állandó lakcímén nincs tulajdonjoga, sem bérleti szerződése. A polgármester arról is tájékoztató, hogy a panaszos élettársa normatív közgyógyellátásban szinten folyamatosan részesült mindaddig, ameddig a jogosultság az Önkormányzat hatáskörébe tartozott. A tájékoztatás szerint a panaszos hozzátartozója az Önkormányzathoz 2014-ben nem nyújtott be önkormányzati segély iránti kérelmet.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében – Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint hatóság tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az ombudsmani gyakorlat a közszolgáltatást végző szervek fogalomkörébe tartozónak tekinti a szociális ellátások biztosításával összefüggő közfeladatokat ellátó intézményeket, amelyekre az ombudsman vizsgálati jogosultsága – az Ajbt. hatásköri szabályai értelmében – kiterjed. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés b) pontja alapján az önkormányzat hatóságnak minősül, így a biztos vizsgálati jogköre a helyi önkormányzatok tevékenysége esetén is fennáll. Utalnom kell ebben a körben arra is, hogy a Mötv. 13. § (1) bekezdésének 8a. és 10. pontja alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok a szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg, és a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása. A vizsgálati keretekkel kapcsolatban rögzíthető továbbá az is, hogy az ombudsman számára egy adott jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabályok hiányosságaival, tartalmi hibáival összefüggő intézkedések megfogalmazására a törvény lehetőséget teremt. A preventív alapjogvédelemre is hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat alapján a biztos mandátuma keretei között marad akkor, amikor az alapjogi aspektusú vizsgálathoz nélkülözhetetlen módon, éppen a konkrét alapjogsérelmek és ezen alapuló panaszok megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozás egyes elemeit, feltérképezi és jelzi a jogalkotásért felelős szervek irányába a felmerülő aggályokat.

II. A vizsgált alapjogok és elvek tekintetében – Az alapjogi biztos egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjogkorlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket. Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege Alaptörvény Negyedik Módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amely ellentétesek volnának a korábbi alkotmányunk szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI.17.) AB határozatában kiemelte, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény Negyedik Módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybíróági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. Eszerint: „az Alkotmánybíróság a hatályát vesztt alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.” Ha összevetjük az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, továbbá az Alaptörvény II. cikkében foglaltakat a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdésének, továbbá az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének szövegével, akkor az állapítható meg, hogy a jelen vizsgálat tárgyát képező jogállamiság elve, valamint az emberi méltósághoz való jog tekintetében nem hoz olyan változást az Alaptörvény szövege, mely a korábbi alkotmánybíróági gyakorlat elvetését, tartalmi átértékelését alátámasztaná. Így elvi megállapításaim megfogalmazása, az alapjogok és az alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybíróági döntés megszületéséig – irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság által mind az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, mind pedig az azt követően meghozott határozatai indokolásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket. Az Alaptörvény szövege az Alkotmány korábbi szabályaihoz képest részben újfogalmazta a szociális jogokra vonatkozó rendelkezéseket. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) és (2) bekezdése alapján Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg. Az alkotmánybíróági gyakorlatban az az álláspont vált uralkodóvá, hogy a szociális jogokról szóló szabályok az állam részére csupán iránymutatást tartalmaztak, az Alkotmányból annak ellenére nem fakad jogosultság, hogy ilyenként tételezte a 70/E. §, ez csak a másodlagos, a törvényhozás által megteremtett alanyi jogokkal hozhatók kapcsolatba. Az Alaptörvény e tekintetben nem tett mást, minthogy a korábbi gyakorlathoz igazította a szabályokat. Lényeges felhívni a figyelmet a fentiekkel összefüggésben arra, hogy az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa. Ezen túlmenően pedig az Alaptörvény XX. cikk (2) bekezdése azt is előírja, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeinek a megteremtését az állam és a helyi önkormányzatok azzal is segítik, hogy törekszenek valamennyi hajlék nélkül élő személy számára szállást biztosítani. Az új tételes, alkotmányi szintű állami kötelezettségvállalásból pedig – összhangban a korábbi alkotmánybíróági gyakorlattal – egy fokozott szerepvállalás vezethető le a hajléktalan személyek védelmével és ellátásával kapcsolatban.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Ahogyan pedig arra az Alkotmánybíróság felhívta a figyelmet a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybíróági gyakorlat relevánsnak tekinthető a vizsgálat

során. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. A jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást.

2. Az Alaptörvény II. cikke alapján az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz. A korábban irányadó és az Alaptörvény hatályba lépését követően továbbra is hivatkozási pontot jelentő alkotmánybírósági gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatosan arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az Alkotmánybíróság több alkalommal kifejtette, hogy a szociális ellátáshoz való jog minimumának elvont alkotmányos mércéje az élethez és emberi méltósághoz való jog. Az állam alkotmányos kötelezettségét akkor teljesíti, ha a szociális támogatási rendszert megszervezi és működteti. Egyedüli korlát, hogy átmenetileg sem okozhat területenként vagy társadalmi csoportonként ellátatlanságot, sem pedig emberhez méltatlan ellátási körülményeket. Az állam életvédelmi kötelezettségéből adódóan az emberi lét alapvető feltételeiről – így hajléktalanság esetén az emberi életet közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet elhárításához szállásról – minden esetben köteles megfelelően gondoskodni. A megélhetési minimum alkotmányos alapkövetelményeként meghatározott emberi élethez és méltósághoz való jog védelmében az állam az emberi lét feltételeiről köteles gondoskodni. Az emberi méltósághoz való jog érvényesülésével kapcsolatos ombudsmani gyakorlat során kiemelt figyelmet fordítok a veszélyeztetett csoportok jogainak érvényesítésére. Egyes társadalmi csoportokhoz tartozó személyek számos okból – például az egzisztenciális helyzetük, életkoruk, egészségi, mentális állapotuk miatt – minősülhetnek veszélyeztetettnek. Helyzetükben a közös az, hogy kiszolgáltatottak valamennyi állami, közhatalmi beavatkozással szemben. Esetükben súlyos és közvetlen következményekkel járhat az is, ha az állam nem tesz eleget egyes alkotmányos feladatainak, a speciális, rászorultakat segítő szabályozás és gyakorlat kialakításával, fenntartásával kapcsolatos kötelezettségeit nem vagy nem megfelelően látja el. Legyen szó ugyanakkor indokolatlan közhatalmi beavatkozásról, vagy éppen állami feladat, kötelezettség elmulasztásáról, az érintettek jog-, illetve érdekérvényesítő képessége minimális. A jogvédelem és az egyenlő méltóság szempontjából pedig nincs és nem is lehet jelentősége annak, hogy az érintettek a jelenlegi kiszolgáltatott helyzetükbe önhibájukból vagy önhibájukon kívül kerültek.

3. Az Alaptörvény XIX. cikke fejezi ki az állami törekvést a szociális biztonság megteremtésére. Az Alaptörvény XIX. cikk (1)-(2) bekezdése alapján Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

A szociális biztonsághoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság 1995-ben kimondta, hogy annak elbírálásánál, hogy a ténylegesen élvezett szolgáltatásokból mit és hogyan lehet alkotmányosan megvonni, a szociális jogok annyiban játszanak szerepet, hogy az elvonások folytán a szociális ellátás mértéke egészében nem csökkenhet a 70/E. § szerint megkövetelhető minimális szint alá. 1998-ban az Alkotmánybíróság a 32/1998. (VI. 25.) AB határozatban követelményként azt állapította meg, hogy a szociális biztonsághoz való jog a szociális ellátások összessége által nyújtandó olyan megélhetési minimum állami biztosítását tartalmazza, amely elengedhetetlen az emberi méltósághoz való jog megvalósulásához. 2000-ben pedig az Alkotmánybíróság elvi élel mondta ki, hogy a szociális biztonsághoz való jog a szociális ellátások összessége által nyújtott megélhetési minimumnak az állam általi biztosítását állapítja meg. A megélhetési minimumot biztosító szociális ellátások rendszerének kialakításakor alapvető követelmény az emberi méltóság védelme: az állam köteles az emberi lét alapvető feltételeiről gondoskodni. A megélhetési minimum garantálásából azonban konkrét részjogok, mint alkotmányos alapjogok nem vezethetők le. A határozat indokolásában kiemelte az AB, hogy a szociális biztonság alapjogánál az alkotmányossági mérce az ellátás minimális mértékének meghatározásával konkréttá vált: „a szociális intézményrendszer keretében nyújtandó ellátásnak olyan minimumot kell nyújtania, hogy az biztosítsa az emberi méltósághoz való jog megvalósulását. Az ezt a minimumot el nem érő mértékű szolgáltatás esetében a szociális biztonsághoz való jog érvényesüléséről nem lehet beszélni”. (Vö. 42/2000. (XI. 8.) AB határozat, megerősítette 40/2012. (XII. 6.) AB határozat.) Az Alkotmánybíróság szerint a szociális ellátásnak az a feladata, hogy mindazoknak a rászorulóknak, akik nehéz anyagi, egzisztenciális helyzetbe jutottak, és más intézményrendszer (így különösen a társadalombiztosítás rendszere) révén nem képesek a létfenntartásukat biztosító jövedelemre szert tenni, állami segítséget nyújtson. A szociális ellátás tehát funkcióját tekintve kiegészítő, kiegészítő jellegű. Mindaddig, amíg valaki megfelelő jövedelemmel rendelkezik, vagy más ellátási rendszerben szolgáltatásra jogosult, szociális ellátást nem, vagy legfeljebb indokolt esetben és kiegészítő jelleggel kap. A közösség által biztosított támogatás ott lép be, ahol az öngondoskodás lehetősége már nem áll fenn. Az Alkotmánybíróság a 37/2011. (V. 10.) AB határozat azt is megfogalmazta, hogy az államnak be kell avatkoznia, ha az egyén nem képes a maga számára az anyagi értelemben vett méltó életet biztosítani, és az anyagi létminimum alatt él, vagyis az emberi méltóságnak van egy ellátási igényt megalapozó funkciója is. Az alkotmánybírósági gyakorlatból az is következik, hogy a szociális biztonsághoz való jog nem tekinthető alanyi jogi természetű alkotmányos alapjognak, ennek megfelelően nem is kényszeríthető ki az államtól az egyes állampolgárok számára a megfelelő életszínvonal, vagy éppen konkrét juttatások biztosítása. Másrészt azt az Alkotmánybíróság elismeri, hogy létezik a szociális biztonsághoz való jognak egy olyan magja, amely – meghatározott, kivételes esetben – alanyi joghoz hasonlóná válik: ez a megélhetési minimum biztosítása. Az összességében ugyan meg nem határozható, de megfelelő mutatószámokkal körülhatárolható megélhetési minimum biztosítására a polgárnak akkor van alanyi joga, ha maga semmilyen módon nem képes azt előteremteni. Az Alkotmánybíróság szerint a „megélhetési minimumhoz való jog” az élethez és emberi méltósághoz való jogból következik, azonban az állam által korlátozható, így a rászorultságon túlmutató feltételek teljesüléséhez köthető. Az államnak ugyanakkor tartózkodnia kell olyan intézkedések törvénybe foglalásától, amelyek alkalmazása súlyosan veszélyezteti a magánszemély és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését.

III. Az ügy érdeme tekintetében

1. Elöljáróban fontos azt is kiemelni, hogy a szélsőségesen rászoruló polgáraitól való gondoskodás, a segítő mechanizmusok kialakítása mindenkor az állam egyik alapfeladata. A jogalkotó és a jogalkalmazó szerv számára egyaránt fontos cél a garanciális alapjogi normákkal (jogállamiság elve, jogbiztonság követelménye, emberi méltósághoz, tisztességes eljáráshoz és szociális biztonsághoz való jog) összhangban az ellátási rendszer létrehozása, finanszírozása, működtetése, illetve e rendszeren belüli felelős döntéshozatal. A szociális ellátórendszer működtetésének alapvető szabályait, az egyes állami, illetve önkormányzati feladat- és hatásköröket, azok terjedelmét, valamint a jogosultak körét – az Mötv. korábban már idézett rendelkezéseivel összhangban – a Szocvtv. határozza meg. A Szocvtv. garanciális jelleggel rögzíti azt a 89. § (1) bekezdésében, hogy a települési önkormányzatok ellátási kötelezettsége a település lakosságára, valamint a településen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanokra terjed ki. Ez alól csak akkor van kivétel, ha az intézményt társulás keretében más önkormányzattal közösen tartják fenn, vagy az intézménnyel nem rendelkező önkormányzattal kötött szerződésben a fenntartó az ellátást más önkormányzat lakosaira kiterjedően is vállalta. A Szocvtv. tehát a személyes gondoskodás körébe tartozó ellátások megszervezését a helyi önkormányzatok feladataként határozza meg. Annak érdekében, hogy a szakosított ellátások is hozzáférhetőek legyenek valamennyi rászoruló számára, a megyei (fővárosi) önkormányzatok kötelezettségeként határozza meg azon szakosított ellátások megszervezését, amelyre a települési önkormányzat nem köteles. Általános elvként fogalmazódik meg, hogy a települési önkormányzatok által fenntartott intézmények ellátási területe csak az adott településen élő lakosságra terjed ki. Lényeges utalni arra is, hogy a Szocvtv. egy-egy speciális kivételt ide nem számítva (pl. falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás) nem tartalmaz olyan tételes rendelkezést, amely értelmében csak a saját települése lakosai részére biztosítható valamely szociális ellátás, és azt sem rögzíti, hogy kik tekinthetők a település (állandó) lakosainak. A Szocvtv. 7. § (1) bekezdése alapján ráadásul a települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak rendkívüli települési támogatást, étkeztést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti. A Szocvtv. 4. § (2) és (3) bekezdése alapján a bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy hajléktalannak minősül, kivéve azt, akinek bejelentett lakóhelye a hajléktalan szállás. A hajléktalan-ellátás körében pedig hajléktalannak minősül az, aki éjszakáit közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti.

A Szocvtv. 6. §-a értelmében a hajléktalan személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte. A szociális rászorultságtól függő ellátások körében a Szocvtv. 32/A. § (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy a szociális ellátás iránti kérelmet az a szociális hatáskört gyakorló szerv bírálja el, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakóhelye, vagy ha a kérelmező életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye van. A Szocvtv. 32. § (3) bekezdése és 132. § (4) bekezdése alapján az önkormányzatoknak rendeletben kell – többek között – szabályoznia a személyes gondoskodás formáit, az ellátás megszüntetésének eseteit, a térítési díjak mértékére, a díj csökkentésére, elengedésére vonatkozó szabályokat, továbbá azt is, hogy mely esetekben, mely személyi kör részére kell hatósági eljárás nélkül ellátást biztosítani.

2. Megkeresésemre Nógrádmegyer polgármestere a panaszos élettársának foglalkoztatásával összefüggésben úgy nyilatkozott, hogy a közmunkaprogramba azért nem vonták be, mert állandó jelleggel már nem a településen lakik.

A tájékoztatás szerint hasonló volt az indoka a lakásfenntartási támogatás megszüntetésének is, amellyel összefüggésben a polgármester kiemelte, hogy az Önkormányzatnak nincs lehetősége e támogatás megállapítására, mivel a panaszos élettársának állandó lakcímén nincs sem tulajdonjoga, sem bérleti szerződése. Mindez azonban nem lett volna elégséges a kérelem megtagadásához abban az esetben, ha a panaszos és az élettársa Nógrádmegyeren élnek életvitelszerűen, akár jogcím nélkül is. A konkrét ügyben – nyomozati eszközök hiányában az ombudsmani vizsgálat körében fel nem oldható – ellentmondás figyelhető meg a nyilatkozatokban, a panaszos szerint ugyanis az élettársával életvitelszerűen (jelenleg jogcím nélkül) Nógrádmegyeren tartózkodnak, ezzel szemben a polgármester tájékoztatása alapján a panaszos és élettársa – tudomása szerint – Diósjenőn él életvitelszerűen. A kifogásolt önkormányzati eljárás jogszerűsége kapcsán a rendelkezésre álló információk alapján nincs lehetőségem megalapozott állásfoglalásra. Mindez álláspontom szerint azonban nem jelenti azt, hogy az önkormányzatok a szociális igazgatási rendszer idejének átalakítása után valamennyi olyan hozzá forduló, rászoruló személyt támogatás, segítség nélkül hagyhatnak, aki állandó jelleggel nem a településen lakik.

3. A polgármester válaszához csatolt Ör. 1. § (1) bekezdése szerint a rendelet hatálya kiterjed a Nógrádmegyer településen állandó lakóhellyel rendelkező és a Szocvtv. 3.§-ában meghatározott személyekre. Az Ör. által hivatkozott Szocvtv. 3. §-a értelmében a törvény hatálya a Magyarországon élő magyar állampolgárokon kívül meghatározott státuszú külföldi állampolgárokra és hontalanokra is kiterjed, így például a bevándoroltakra, letelepedettekre, a magyar hatóság által menekültként vagy oltalmazottként elismert személyekre, meghatározott feltételek mellett a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyekre. Az Önkormányzat az Ör.-ben a szociális ellátásra jogosult személyek körét a fentiek szerint a tágabb kört meghatározó törvényi rendelkezésekhez képest leszűkítette, a rendelet hatályát a településen állandó lakóhellyel rendelkező személyekre korlátozta. Alapjogi, illetve törvényességi szempontból egyaránt kérdésként merül fel mindezek alapján az, hogy jogszerűnek lehet-e tekinteni az Ör. e megoldását a Szocvtv. szempontjából. Az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdése szerint Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek. Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése alapján feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján alkothat önkormányzati rendeletet. Ahogyan arra már korábban utaltam, a Szocvtv. 32. § (3) bekezdése és 132. § (4) bekezdése széles körű rendeletalkotási jogosultsággal ruházza fel az önkormányzatokat. E rendeleteket ugyanakkor az önkormányzatok származékos jogalkotói hatáskörben, a törvényi felhatalmazás keretei között alkothatják meg. Az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdése továbbá azt is kimondja, hogy az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes. A polgármester válasza nyomán az Ör. 1. § (1) bekezdése alapján a településen lakóhellyel rendelkező rászorulóknak vehetik igénybe a szociális szolgáltatásokat. Abban az esetben, hogy ha a rászoruló a településen tartózkodási hellyel bír, de más településen rendelkezik lakóhellyel, akkor ellátását a lakóhelyük szerinti település önkormányzatánál lehet igényelni (a tartózkodási hely meglétének előfeltétele a lakóhellyel való rendelkezés). Az Ör. nyomán ugyanakkor az a rászoruló, akik életvitelszerűen az Önkormányzat területén él ugyan, de sem ott (sem más településen) állandó lakóhellyel nem rendelkezik, eleve – minden további feltétel teljesülésétől függetlenül – kívül rekedhet a szociális ellátó rendszeren, annak számára lényegében láthatatlanná válik. Az Ör. hatálya nem terjed ki a településen állandó lakóhely nélkül élő, életvitelszerűen tartózkodó rászorulókra, így a szociális ellátás és a személyes gondoskodás körében a Szocvtv. 6. §-a szerinti hajléktalan személyekre, és azokra a Szocvtv. 7. §-a szerinti rászorulókra, akinek az élete, testi épsége közvetlen veszélyben van.

Mindez azt eredményezheti, hogy a Szocvtv. értelmében a kötelező szociális ellátási körbe tartozó rászorulókhhoz sem jut el támogatás, az eljáró szerv az Ör. 1. § (1) bekezdésében foglaltakra való hivatkozással a kérelmet elutasítja. Mindezt úgy, hogy nem szükséges vizsgálnia azt, hogy a feltételek fennállnak-e. Mindezek alapján megállapítom, hogy az Ör.-ben az Önkormányzat a Szocvtv. rendelkezésével ellentétesen korlátozta állandó lakosainak körére a rendelet személyi hatályát, amivel a jogállamiság elvét és a jogbiztonság követelményét is sértette, valamint az érintett személyek szociális biztonsághoz való jogával összefüggő visszásságot okozott, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyét idézte elő.

Összegzés – Az ügy tényállása során kiemeltem, hogy a panaszos és élettársa településről településre járva gyűjtik az újrahasznosítható hulladékot, amelyből kiegészítik csekély jövedelmüket, de az összeg ezzel együtt sem elegendő ahhoz, hogy az egészségkárosodott személyek alapvető szükségleteit fedezze. Mindez azt eredményezi, hogy otthonuktól hosszabb ideig is távol tartózkodhatnak. A panaszos és élettársa mélyszegénységben élnek, amellyel összefüggésbe hozható, hogy az élettárs elveszítette a fedelet jelentő lakóháza tulajdonjogát, az eddigi tartózkodás jogcímét. Lakhatásuk megoldására törekednek, ez azonban külső segítség nélkül kilátástalan, a nógrádmegyeri lakóépület elhagyásával valós a hajléktalanná válásuk esélye. Lényeges azonban, hogy amíg a településen, az ott található lakóingatlanban élnek bármilyen (akár csak ideiglenes jellegű) jogcímen, az önkormányzat ellátási kötelezettsége kiterjed rájuk, mint a településen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanokra. A kötelezettség arra a szabályra figyelemmel áll fenn, amely szerint a hajléktalan személyek ügyében az a szociális hatáskört gyakorló szerv lesz illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatban tartózkodási helyként megjelölt. A rendkívüli önkormányzati támogatások jelentősége kapcsán utalnom kell a téli tüzelő biztosításával foglalkozó AJB-6574/2013. számon kiadott jelentésben foglaltakra. A jelentésben kifejtettem, hogy a megélhetési minimum alkotmányos alapkövetelményeként meghatározott emberi élethez és méltósághoz való jog védelmében az állam az emberi lét alapvető feltételeiről, az emberi életet közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet elhárításáról minden esetben köteles gondoskodni. Az állam ezekben a végső helyzetekben annak a kötelezettségének tesz eleget, hogy a minimumot biztosítsa azon személyek számára, akik az emberi lét alapfeltételeit önerejükől nem tudják megteremteni. E kötelezettség teljesítése során, különösen a kihűléses halál megelőzése érdekében alkalmazott egyik eszköz a szociális tűzifa biztosítása a rászoruló emberek, családok számára. A megélhetési minimumot biztosító segítség elmaradása a rossz anyagi körülmények között élő, szociálisan rászoruló emberek számára hosszú távon az életben maradásuk ellehetetlenüléséhez vezethet. A jelentésben felhívtam arra a figyelmet, hogy az ellátási forma létfontosságát bizonyítják azok az esetek, amikor emberek a saját fűtetlen otthonukban hűltek ki és vesztették emiatt életüket. Szeretnék rámutatni végül arra, hogy a törvényalkotó – annak érdekében, hogy a hivatalos eljárások során az elérhetőség akkor is biztosítva legyen, ha egy személy nem tud lakó-, vagy tartózkodási helyet létesíteni – az Nyt. rendszerén belül megteremtette az értesítési cím jogintézményét. Az értesítési cím az Nyt. vhr. alapján lehet egy postafiók, de megadhat postai szolgáltató helyet értesítési címként, és akár – meghatározott szempontok mentén – címhelyet is megjelölhet. Jelenleg a lakcím nélküli személy számára biztosított az értesítési cím létesítésének lehetősége, így például a Szocvtv. 37/C. § (2) bekezdése alapján a hajléktalan személyek szociális ellátását az általa megjelölt értesítési címre is folyósíthatják (az illetéktelen személyekkel szemben megfelelő garanciák biztosítása mellett). Mindezek alapján álláspontom szerint az Önkormányzatnak lehetősége van arra, hogy a településen életvitelszerűen élő hajléktalan, azaz érvényes lakcímmel nem rendelkező személyek esetében szükségszerű elemként az értesítési cím meglétét követelje meg ellátása előfeltételeként.

Intézkedéseim – A jelentésemben feltárt, alapvető joggal összefüggő visszás helyzet jövőbeni bekövetkezésének megelőzése érdekében az Ajbt. 37. §-a alapján felkérem Nógrádmegyer Község Önkormányzata Képviselő-testületét, hogy a szociális igazgatásról és a szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 28/2013.(XII. 31.) önkormányzati rendelet 1. § (1) bekezdésének a jelentésemben rögzítetteknek megfelelő tartalmú módosításával biztosítsa, hogy annak személyi hatálya – ennek nyomán pedig az Önkormányzat szociális ellátási kötelezettsége – összhangban legyen a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény valamennyi irányadó rendelkezéseivel.

Dr. Székely László Alapvető Jogok Biztosa

Forrás: www.ajbh.hu

Jelentések, Tájékoztatók

Tájékoztató települési önkormányzatok részére a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálásáról, család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok kialakításáról

Az Országgyűlés 2015. július 6-i ülésén elfogadta az egyes szociális gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvényt, amely a Magyar Közlöny 102. számában jelent meg. Az elfogadott törvény értelmében a **családsegítés vonatkozásában csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet 2016. január 1-jétől: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében.** Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jön létre. Az integrációból fakadó feladatok ellátása rendszeren belüli erőforrás átcsoportosítással történhet. A szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzésre irányuló eljárások lefolytatása, valamint a szakmai együttműködés kialakítása érdekében megfelelő felkészülési idő biztosított, hiszen **az új rendelkezések hatályba lépési időpontja 2016. január 1-je.**

Az új intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza. A két törvény szakmai végrehajtási rendelete 2015. év őszén jelenik meg.

A fentiek alapján a családsegítés Szt.-ben rögzített szabályai módosításra kerülnek, melyek közül kiemelendő, hogy

- **módosul a feladat-ellátási kötelezettség szabálya:** családsegítés biztosítása már nem lakosságszámhoz kötött, hanem minden esetben biztosítania kell az önkormányzatnak, ha polgármesteri hivatal működik vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van;

Az integráltan létrejövő szolgáltatás település szinten elérhető kötelező szolgáltatás lesz, az **ellátandó terület nagysága (járás/település) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal.**

Az új feladatmegosztás a következők szerint alakul:

- a **települési önkormányzatok** feladatkörében marad a **lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása**. Közös önkormányzati hivatal esetében a hivatal székhelye szerinti település biztosítja a szolgáltatást a közös hivatalhoz tartozó valamennyi településen;
- a **hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások** biztosítása a **járásszékhely települési önkormányzatokhoz kerül**. A járásszékhely településen működő szolgáltató illetékességi területe a hatósági feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatások, valamint a speciális szolgáltatások vonatkozásában kiterjed a járást alkotó települések lakosságára. A fővárosi kerületeknek a jövőben is biztosítaniuk kell a gyermekjóléti szolgáltatásokat.

Az új feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálatok és a központok között, valamint a **központok részéről szakmai támogatás** nyújtását írja elő a Gyvt. a **szolgálatok részére**.

A leírtak alapján a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekjóléti központ Gyvt.-beli szabályai módosításra kerülnek, melyek közül kiemelendő, hogy **módosul a feladat ellátási kötelezettség** szabálya:

- polgármesteri hivatalt működtető települési önkormányzat és a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles család- és gyermekjóléti szolgálatot működtetni;
- a járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles család és gyermekjóléti központot működtetni.

Tekintettel arra, hogy családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető, eddig az időpontig szükséges az új szabályok szerint feladat-ellátási kötelezettséggel bíró önkormányzatoknak létrehozniuk az új intézményeket, vagy a szükséges átalakításokat elvégezniük.

Ennek érdekében a települési önkormányzatoknak az alábbi feladatokat szükséges elvégezniük:

- **2015. október 31-éig felül kell vizsgálniuk a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést, vagy szerződéseket.** *(Amennyiben a jelenlegi intézményi kereteknek megfelelően fogják a jövőben is ellátni a feladatokat, akkor is szükséges a felülvizsgálatot elvégezni és az önkormányzatnak döntést hozni, figyelembe véve a feladat-ellátási kötelezésekre és szolgáltatási tartalomra vonatkozó 2016. január 1-jétől hatályos változásokat.)*
- Az ellátási szerződések vonatkozásában kiemelendő, hogy a **Gyvt. 2016. január 1-jétől már nem engedi a család és gyermekjóléti központ feladatainak egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján történő biztosítását**, ezért erre a feladatellátás megszervezésekor figyelemmel kell lenni.
- Továbbra is lehetséges a más települési önkormányzattal kötött ellátási szerződés, vagy társulás útján történő feladatellátás mind a szolgálat, mind a központ feladatai vonatkozásában.

- A szolgálat vonatkozásában **társulási** formában történő feladatellátás esetében figyelemmel kell lenni arra, hogy **nem lehet a közös hivatalok egységét bontani**.
- A települési önkormányzatoknak **2015. november 30-ig** kell dönteniük a **feladatellátás új rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról, és ezen időpontig kérelmezniük kell a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását**. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatmódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.
- A nem járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat a járásszékhely településen működő gyermekjóléti központnak **2016. január 10-ig** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységek folyamatban lévő iratanyagait, 2016. január 31-ig a lezárt iratanyagait át kell adnia (Gyvt. 40/A. § (2) b).

A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ finanszírozási szabályait a Magyarország 2016. évi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 2. számú melléklete tartalmazza.

Gyakran ismételt kérdések a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálása, család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint család és gyermekjóléti központok kialakítása témakörében

Mintahogyan azt már az előzőek tájékoztatóban olvasható volt 2016. január 1-jétől a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Mindkét szolgáltatás továbbra is önkormányzati feladat marad. Az új intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza. A két törvény szakmai végrehajtási rendelete 2015. év őszén jelenik meg. Az új feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálatok és a központok között, valamint a központok részéről szakmai támogatás nyújtását írja elő a Gyvt. a szolgálatok irányába. Tekintettel arra, hogy családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető, eddig az időpontig szükséges az új szabályok szerint feladat-ellátási kötelezettséggel bíró önkormányzatoknak létrehozniuk az új intézményeket, vagy a szükséges átalakításokat elvégezniük.

Az EMMI Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya felé folyamatosan érkeznek kérdések fentiekkel kapcsolatban, a közérdeklődésre tekintettel hoztuk létre a GYIK felületet, mely folyamatos bővülésével segítséget jelenthet a szakmai számára.

1. Kérdés: Mely jogszabályokban találhatók meg a változások? Mikortól kell alkalmazni az új előírásokat?

Válasz: A változásokat az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény tartalmazza, a vonatkozó rendelkezések szakaszosan lépnek hatályba: egy részük 2015. augusztus 1. napjával lépett, a továbbiak 2016. január 1. napján lépnek hatályba.

2. Kérdés: Milyen módon változik az önkormányzatok feladat-ellátási kötelezettsége?

Válasz: A család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, **kötelező önkormányzati feladatként jön létre**. Az integráltan létrejövő szolgáltatás település szinten elérhető kötelező szolgáltatás lesz, az ellátandó terület nagysága (járás/település) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal.

Általánosságban az új feladatmegosztás a következők szerint alakul:

- a települési önkormányzatok feladatkörében marad a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása. Közös önkormányzati hivatal esetében a hivatal székhelye szerinti település biztosítja a szolgáltatást a közös hivatalhoz tartozó valamennyi településen;
- a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása a járásszékhelyek települési önkormányzataihoz kerül. A járásszékhely településen működő szolgáltató illetékességi területe a hatósági feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatások, valamint a speciális szolgáltatások vonatkozásában kiterjed a járást alkotó települések lakosságára. A fővárosi kerületeknek a jövőben is biztosítaniuk kell a gyermekjóléti szolgáltatásokat.

A családsegítés biztosításának Szt.-beli szabályai módosulnak 2016. január 1-jétől, családsegítés biztosítására az a települési önkormányzat köteles, amely polgármesteri hivaltalt működtet, vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van.

Szt. 86. § (1) bekezdés a) pont:

„86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

a) a családsegítést, ha polgármesteri hivaltalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,”

A gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekjóléti központ biztosításának Gyvt.-beli szabályai módosulnak 2016. január 1-jétől:

- polgármesteri hivaltalt működtető települési önkormányzat és a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni.
- a járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni;

Gyvt. 94. § (2a), (4) bekezdés:

„94. §

(2a) Polgármesteri hivaltalt működtető települési önkormányzat, a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat által működtetett gyermekjóléti szolgálat ellátási területe a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára terjed ki.

...

(4) A járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni. A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki.”

3. Kérdés: Milyen feladatai vannak a települési önkormányzatnak az átalakítással kapcsolatban?

Válasz: Tekintettel arra, hogy családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető, eddig az időpontig szükséges az új szabályok szerint feladat-ellátási kötelezettséggel bíró önkormányzatoknak létrehozniuk az új intézményeket, vagy a szükséges átalakításokat elvégezniük. Ennek érdekében a települési önkormányzatoknak **2015. október 31-éig felül kell vizsgálniuk** a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási **feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést.**

Az ellátási szerződések vonatkozásában kiemelendő, hogy a **Gyvt. 2016. január 1-jétől már nem engedi a gyermekjóléti központ feladatainak egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján történő biztosítását**, ezért erre a feladatellátás megszervezésekor figyelemmel kell lenni. Ugyanakkor továbbra is lehetséges a más települési önkormányzattal kötött ellátási szerződés, vagy társulás útján történő feladatellátás mind a szolgálat, mind a központ feladatai vonatkozásában. A szolgálat vonatkozásában társulásos feladatellátás esetében figyelemmel kell lenni arra, hogy nem lehet a közös hivatalok egységét megbontani.

A települési önkormányzatoknak **2015. november 30-áig** kell dönteniük a feladatellátás új rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról, és ezen időpontig kérelmezniük kell a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatomódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.

A fenti feladatokon túl a járásközpont települési önkormányzatának, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatoknak a család- és gyermekjóléti központ keretében biztosítandó feladatok ellátását megalapozandó fel kell mérni az illetékességi területen azt, hogy egyrészt a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenység, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása milyen erőforrások biztosítását igényli és milyen módon szervezhető meg a közfeladat ellátás.

4. Kérdés: Lehet továbbra is társulásos formában megszervezni az ellátást?

Válasz: A család- és gyermekjóléti szolgálat feladatai a jövőben is elláthatóak társulás keretében, azonban figyelembe kell venni az ellátási területre vonatkozó törvényi szintű szabályokat.

5. Kérdés: A járásközpont települési önkormányzatának milyen módon kell ellátni a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve a család- és gyermekjóléti központ feladatait? Egy intézmény keretében, külön intézményt kell létrehozni?

Válasz: A járásközpont települési önkormányzatának önálló szakmai egységben kell a család- és gyermekjóléti szolgálat és a család- és gyermekjóléti központ feladatait biztosítania. A járásközpont települési önkormányzatának egy működési engedélye lesz a két feladat ellátásra. Az önálló szakmai egység biztosítása történhet önálló intézményben, illetve más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként. (ld. 6. kérdés). Fontos, hogy a munkarend meghatározása a fenntartó és az intézményvezető feladata, amit a szakmai és szervezeti szabályzat és a szakmai program rögzít.

6. Kérdés: A család- és gyermekjóléti szolgálat működhet-e más szociális alapszolgáltatással, szakosított szociális ellátással, vagy gyermekjóléti alapellátással integráltan egy intézmény keretében?

Válasz: A szolgáltatás megszervezhető önálló, illetve integrált szervezeti formában.

Például a család és gyermekjóléti szolgálat önálló intézményként egy szakmai egységben egy intézményvezetővel működhet egy vagy több telephelyen is, és működhet egy szakmai egységként szakmai egység vezetőjével például egy integrált szociális intézményben, ahol a többi szakmai egység más szociális-, gyermekjóléti-, egészségügyi-, köznevelési szolgáltatást nyújt.

7. Kérdés: A család- és gyermekjóléti központ működhet-e más szociális alapszolgáltatással, szakosított szociális ellátással, vagy gyermekjóléti alapellátással integráltan egy intézmény keretében?

Válasz: A szolgáltatás megszervezhető önálló, illetve integrált szervezeti formában.

8. Kérdés: Mi a teendő abban az esetben, ha az önkormányzat nem állami, egyházi fenntartóval kötött ellátási szerződés keretében biztosította a családsegítést, a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekjóléti központ feladatait?

Válasz: A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 2016. január 1-jétől már nem engedi a gyermekjóléti központ feladatainak egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján történő biztosítását, ezért erre a feladatellátás megszervezésekor figyelemmel kell lenni. Ugyanakkor továbbra is lehetséges a más települési önkormányzattal kötött ellátási szerződés, vagy társulás útján történő feladatellátás mind a szolgálat, mind a központ feladatai vonatkozásában. A szolgálat vonatkozásában társulások feladatellátás esetében figyelemmel kell lenni arra, hogy nem lehet a közös hivatalok egységét megbontani.

Az Szt. lehetőséget ad arra, hogy a családsegítés keretében nyújtott szolgáltatásokat részben vagy egészben külső szervezet biztosítsa. *(Szt. 122/A. – 122/C. § Az intézményi szolgáltatások ellátása intézményen kívüli szervezet által).*

A Gyvt. ezt a lehetőséget nem rögzíti, azonban nem is tiltja a gyermekjóléti szolgáltatás vonatkozásában.

9. Kérdés: Mi a teendő abban az esetben, ha a családsegítés vagy a gyermekjóléti szolgáltatás közül csak egy egyik szolgáltatást látta el saját intézménye útján az önkormányzat, a másik szolgáltatást ellátási szerződéssel biztosította?

Válasz: Mivel 2016. január 1-től a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás egy intézmény keretében, család- és gyermekjóléti szolgálatként kell működjön, így döntenie kell az önkormányzatoknak, hogy saját intézménye útján, vagy ellátási szerződéssel biztosítja a jövőben a feladatellátást, de megosztani nem lehet.

10. Kérdés: Dönthet-e úgy egy közös hivatal, vagy önálló hivatal, aki eddig társulások formában biztosította a családsegítést, illetve a gyermekjóléti szolgáltatást, hogy a jövőben önállóan, saját fenntartásában kívánja a szolgáltatásokat működtetni?

Válasz:

A közös hivatal, vagy az önálló hivatal, aki eddig társulások formában biztosította a családsegítést, illetve a gyermekjóléti szolgáltatást, dönthet úgy, hogy a változásokat követően önállóan, saját fenntartásában látja el nevezett szolgáltatásokat.

Ebben az esetben azonban az Szt. és a Gyvt., valamint végrehajtási rendeleteik által meghatározott, fenntartókra vonatkozó szabályokat be kell tartani, valamint a fenntartókra vonatkozó kötelezettségeknek eleget kell tenni.

11. Kérdés: Mi a teendő abban az esetben, ha a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatainak ellátását társulások formájában kívánják az érintett önkormányzatok megszervezni, azonban a társulást alkotó települések

a) közös hivatal határát átlépi

b) járás határát átlépi?

Válasz: Amennyiben az érintett önkormányzatok a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatainak ellátását önkormányzati társulás keretében kívánják megszervezni, arra oly módon is lehetőség van, ha különböző járások illetékességi területén helyezkednek el.

Amennyiben család- és gyermekjóléti szolgálat társulások formájában kerül megszervezésre és két járásban is fennáll illetékességi terület, akkor a jogszabályi kötelezettségeket és egyéb együttműködésből fakadó kötelezettségeket mindkét járásközpont felé teljesíteni kell.

Amennyiben család- és gyermekjóléti szolgálat társulások formájában kerül megszervezésre és több önálló vagy közös hivatal is lefed az ellátási területet, akkor állami támogatásra a társulás gesztora jogosult, azonban az állami támogatás mértékét úgy kell számolni, mintha külön alapegységek (önálló hivatal, illetve közös hivatal) után járó támogatást összegeznénk.

2015. évi C. törvény Magyarország 2016. évi költségvetéséről 2. számú melléklet III.3.a) pont:

„A támogatásra az önálló polgármesteri hivatalok működtetői, illetve a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti önkormányzat jogosult. Ez utóbbi esetben a támogatás igénylője a támogatásból a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó valamennyi település feladat-ellátását biztosítja.

Támogatás nyújtható a fentiek szerint meghatározott települési önkormányzatoknak a Gyvt. szerinti ellátási területen kívüli települések ellátásához is, figyelembe véve azon jogszabályi rendelkezést, hogy - közös hivatalhoz tartozó település esetén - a közös hivatalhoz tartozó valamennyi települést ugyanannak a szolgálatnak kell ellátnia. Ebben az esetben a támogatás megállapítása az ellátott

önálló polgármesteri hivattal rendelkező önkormányzatoként és közös hivatalonként

külön-külön történik, a támogatás igénylője ezek együttes összegére jogosult. Ebben az esetben az ellátást nem saját maga biztosító önkormányzat a támogatásra nem jogosult.”

12. Kérdés: Hol kaphatok információt arról, hogy mely települések tartoznak egy járásba?

Válasz: A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 1. számú melléklete tartalmazza a járási hivatalok székhelyeit és illetékességi területét.

13. Kérdés: Hol kaphatok információt arról, hogy melyek a kedvezményezett járások?

Válasz: A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet 2. és 3. számú melléklete tartalmazza a kedvezményezett járások listáját.

14. Kérdés: Miért a család- és gyermekjóléti központ fogja 2018 január 1-től az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenységet végezni?

Válasz: Az óvodai és iskolai szociális segítség (közismertebb nevén óvodai és iskolai szociális munka) szakmai tartalma, mélysége, időtartama eltér a gyermekjóléti szolgálatok által jelenleg a köznevelési intézményben végzett tevékenységtől, s e feladat ellátásszervezése járási szinten tud hatékonyan megvalósulni.

15. Kérdés: Mi lesz a prevencióval? Ez hová kerül? Ki finanszírozza?

Válasz: Az új feladatmegosztás azt jelenti, hogy a településeken dolgozó családgondozók leterheltsége csökken a hatósági tevékenységhez kapcsolódó családgondozói feladatok megszűnésével, így több idő jut családlátogatásra és a családok mindennapjaiban való segítő jellegű jelenlétre: készségfejlesztésre, közösségfejlesztésre, csoportmunkára. A helyi prevenciós feladatok ellátása a család- és gyermekjóléti szolgálatok feladata (2016.01.01.-től hatályos Szt. 64. § (4) bekezdés d) pont, Gyvt. 39. § (2) bekezdés d) pont) továbbra is.

16. Kérdés: Hol fogja munkáját végezni a járási központ családgondozója? Kell-e részére helyet, infrastruktúrát biztosítanunk?

Válasz: A család- és gyermekjóléti központ munkatársa a hatósági tevékenységhez kapcsolódó/illetve egyéb speciális feladatai ellátása során jelenik meg a járás illetékességi területéhez tartozó településeken, mely települések család- és gyermekjóléti szolgálatainak adott esetben helyet és infrastruktúrát kell biztosítania részére. A hely és infrastruktúra biztosításáról a járásközpontnak és az érintett települési önkormányzatnak megállapodást kell kötni.

17. Kérdés: Egységes intézmény (gyermekjólét, családsegítés) esetén az eddig két szervezeti egységben dolgozó munkatársak (családsegítés családgondozója, illetve gyermekjóléti szolgáltatás családgondozója) feladatai változni fognak?

Válasz: A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás korábban külön szervezeti, illetve szakmai egységben működött, azonban 2016. január 1-től egy közös intézményben kell a fenntartóknak továbbműködtetniük a két szolgáltatást. A gyakorlatban ez valóban azt jelenti, hogy minden családgondozó feladata ugyanaz, de nem zárja ki, hogy a munkáltató/vezető a szakemberek speciális tudásának, készségeinek megfelelően, a magasabb fokú hatékonyság érdekében ettől eltérő feladatelosztás mellett döntsön.

18. Kérdés: Változik-e a dokumentáció, vagy az eddigieket is lehet használni? Terveznek-e egységes nyomtatványokat kiadni?

Válasz: A megújuló szolgáltatás kapcsán várhatóan egységesítésre, illetve egyszerűsítésre kerül a dokumentáció, melyek a végrehajtási rendelet mellékletét fogják képezni.

19. Kérdés: Terveznek-e változtatást a jelzőrendszer működésével kapcsolatban?

Válasz: Az Szt. és a Gyvt. módosítása alapján 2016. január 1-től a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrált szervezeti keretben, összehangolt szakmai tartalommal – család és gyermekjóléti szolgálat (települési szint) – valamint, kiterjesztett feladat ellátással és erősebb kompetenciákkal – család és gyermekjóléti központ (járási szint) működik. Mindebből a jelzőrendszeri munka összehangolása és megerősítése is következik, ill. elengedhetetlen.

20. Kérdés: Jelenleg 5 fő családgondozó látja el a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást az eddigi előírásoknak megfelelően. A tervezett átalakítások után szolgálatunknál 2 fő családgondozó maradhat. Hogyan valósulnak meg a kötelezően előírt feladatok, mint például: prevenció, közösségfejlesztés, csoportfoglalkozások, klubozás, táboroztatás, mert az adminisztrációs feladatok eddig is sok időt vettek igénybe?

Válasz: A pontos szakmai létszám az őszi végrehajtási rendeletekben kerül szabályozásra. A Magyarország 2016. évi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvényben a finanszírozás szempontjából számított létszám szerepel, amely nem keverendő össze a szakmai létszámmal.

A hatósági tevékenységhez kapcsolódó feladatok járásközponthoz történő delegálása következtében a települési szinten dolgozó családgondozók leterheltsége csökken, így több idő marad prevencióra, közösségfejlesztésre és egyéb feladatokra.

21. Kérdés: Azokon a településeken, ahol eddig családsegítésnek nem kellett működnie, viszont egy főállásban dolgozó gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó családgondozó van, milyen módon lesz megszervezve a családsegítés?

Válasz: A törvénymódosítás okán minden települési önkormányzatnak kell család és gyermekjóléti szolgálatot működtetni 2016. január 01-től. A települési önkormányzat dönt a feladat ellátás módjáról mind a családsegítés, mind a gyermekjóléti szolgáltatás esetében. A jogszabály egyértelműen meghatározza a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás körébe tartozó feladatokat, amelyeket el kell látni.

Így valóban elképzelhető, hogy a családsegítést az a személy fogja végezni, aki eddig a gyermekjóléti szolgáltatást is végezte.

22. Kérdés: A feladat- és hatáskörváltozások miatt, a gyermekjóléti szolgálat ügyfelei számára erőteljes ellátáscsökkenés várható - a helyben, közvetlenül igénybe vehető szolgáltatások (pszichológus, jogász, felügyelt kapcsolattartás stb.) csak a járási székhelyen lesznek elérhetőek?

Válasz: A speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférést a járás településein jelentkező igényeknek megfelelően kell biztosítani. Ez nem jelenti azt, hogy fizikailag kizárólag járásközpontban lesz a feladatellátás, szükség szerint helybe kell vinni bizonyos szolgáltatásokat.

Fel kell mérni azt, hogy adott járásban milyen módon oldható meg a szakemberek és az igénybevevők közlekedtetése (falu- és tanyagondnoki szolgáltatás, szolgálati gépjármű, egyéb közösségi közlekedési megoldás, stb.). Számos közlekedési kapacitás jelenleg is rendelkezésre áll, azonban összehangolásuk nem történt meg. A járásközpont feladata, hogy áttekintse ezen módozatokat és kezdeményezzen esetleg változtatásokat, amennyiben a szükségletek ezt indokolják.

Az, hogy a központ kötelező feladata a speciális szolgáltatások biztosítása, nem jelenti azt, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat fenntartója ezt önként vállalt feladatként nem nyújthatja. Ugyanúgy, ahogy bármilyen önként vállalt feladatot nyújthat egy önkormányzat, ha ez az alapfeladatai ellátását nem veszélyezteti, ugyanúgy akár tanácsadásokat is biztosíthat a lakosság, a rászorulóknak és ezáltal a családsegítés, vagy a gyermekjóléti szolgáltatás ügyfélkörének is.

23. Kérdés: Szakmailag megkérdőjelezhető, hogy a családot közvetlenül nem ismerő szakember, hogyan tud majd hiteles szociális diagnózist készíteni.

Válasz: A törvényi szintű szabályozáson túl a végrehajtási rendeletek foglalkoznak további pontosító rendelkezésekkel és részletszabályokat tartalmazni.

Az Szt. 64. § (4) bekezdés új, 2016. január 1-jétől hatályos h) pontja a következőkről rendelkezik:

„h) a járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó, a szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra - a jogosultsági feltételek fennállása esetén - kötelező szociális diagnózis készítését azzal, hogy a feladat ellátásába bevonhatja a nem járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatót.” Ennek tekintetében a szociális diagnózis készítése egységes protokoll alapján végzett, többdimenziós állapot és helyzetfeltárást jelent, amelyet ahogy a jogszabály szó szerint írja, nem feltétlen a járási központ önállóan végez, hanem bevonhatja a nem járásszékhely településen működő

szolgáltatást. Egyrészt a szakmai végrehajtási rendeletek, másrészt módszertani útmutató fogja pontosan tisztázni a kötelező, továbbá az ajánlott eljárásrendet, amelyet a járási központok és a szolgáltatók közti együttműködési megállapodásban egyedi helyzetnek megfelelően lehet tovább alakítani.

24. Kérdés: A költségvetési törvényben a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatellátására településenként meg van határozva a normatíva, valamint, hogy 5000 lakosságszámhoz min. 1 fő családsegítő alkalmazása szükséges. Amennyiben a feladatellátást társulás keretében látják el a települések, a lakosságszám összeadódása miatt a létszámmal rosszabbul járnak a települések társulásban, mint önállóan?

Válasz: A Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény II. melléklet III.3. a) pontja alapján:

Támogatás nyújtható a fentiek szerint meghatározott települési önkormányzatoknak a Gyvt. szerinti ellátási területen kívüli települések ellátásához is, figyelembe véve azon jogszabályi rendelkezést, hogy - közös hivatalhoz tartozó település esetén - a közös hivatalhoz tartozó valamennyi települést ugyanannak a szolgáltatásnak kell ellátnia. Ebben az esetben a támogatás megállapítása az ellátott

- önálló polgármesteri hivatallal rendelkező önkormányzatokként és
- közös hivatalonként

külön-külön történik, a támogatás igénylője ezek együttes összegére jogosult. Ebben az esetben az ellátást nem saját maga biztosító önkormányzat a támogatásra nem jogosult.

Mindezek alapján, amennyiben társulási formában kerül ellátásra a családi és gyermekjóléti szolgálat, abban az esetben a társult önálló polgármesteri hivatallal rendelkező önkormányzatok, illetve közös hivatalokhoz tartozó lakosságszámok nem kerülnek összevonásra, hanem a finanszírozott létszám megállapítása külön-külön történik, tehát semmilyen hátrány nem jelentkezik társult feladatellátás esetében.

Példa:

„A” település: 2.500 fő lakosságszám

„B” település: 2.500 fő lakosságszám

Amennyiben „A” és „B” települések külön-külön látják el a szolgálathoz kapcsolódó feladatokat, akkor $2.500/5000=0,5$ fő, azonban nem lehet kevesebb, mint egy fő, ezért 1-1 fő kerül finanszírozásra. Amennyiben társulnak, akkor **nem adódik össze a lakosságszám** ($5.000/5.000=1$ fő), tehát **ugyan úgy 2 fő kerül finanszírozásra**, mintha önállóan látnák el a feladatot. A mutatószám-felmérés keretében a rendszer kezeli a társulások esetében a megfelelő számítást.

25. Mikor jelenik meg a végrehajtási rendelet, mert a fenntartók addig nem tudnak tervezni a feladatellátással kapcsolatosan?

Válasz: A települési önkormányzatoknak 2015. október 31-éig a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést kell felülvizsgálniuk. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény meghatározza 2016. január 1-től az új intézmények által ellátandó család- és a gyermekjóléti szolgálat és család- és gyermekjóléti központ feladatait, a Magyarország 2016. évi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény pedig meghatározza a feladatellátáshoz rendelt normatívákat.

A végrehajtási rendelet a feladatellátás szakmai irányelveit határozza meg, a szervezeti kérdéseket nem érinti, így annak kihirdetése nem befolyásolja az október 31-ig szükséges döntések meghozatalát.

A végrehajtási rendelet a tervek szerint 2-3 héten belül társadalmi egyeztetésre kerülhetnek.

Készítette: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság, Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya

Elérhetőség: EMMI Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya, 1054 Budapest, Báthory utca 10., weboldal: www.emmi.gov.hu, Telefon: +36 1 795-7674, E-mail: judit.lipcsei@emmi.gov.hu

Erős és végzi feladatait a magyar önkormányzati rendszer

Erősen áll és végzi a negyedszázada ráruházott feladatokat a magyar önkormányzati rendszer – mondta a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára szeptember 30-án, Budapesten, az első szabad helyhatósági választások huszonötödik évfordulóján rendezett ünnepségen. Pogácsás Tibor a 2000 óta megünnepelt önkormányzatok napján azt emelte ki: a rendszerváltozás pillanatában a politikai és gazdasági reform része volt, hogy a helyi döntéshozatal, irányítás, önkormányzás lehetősége is megteremtődjön. Később azonban bebizonyosodott, hogy sok önkormányzat forrásai nem elegendőek feladataik ellátására, ezért volt szükség 2010 után a legnagyobb konszolidációra ezen a területen – tette hozzá. Pogácsás Tibor hangsúlyozta: az önkormányzatok mellett más ágazatokat is érintő reformok célja az volt, hogy stabil, fenntartható, a működést hosszú távon is biztosító feladatfinanszírozás jöjjön létre, hozzátevé, mára sikerült gazdaságilag stabilizálni az önkormányzatokat. Az államtitkár emlékeztetett: negyedszázada óriási feladatot, de egyben ehhez hasonló mértékű döntési szabadságot is kaptak az önkormányzatok, a képviselő-testületek és a településvezetők, de a feladatörök kialakításakor azt feltételezték, hogy „gazdaságilag ezt az ország ezt képes lesz követni”. Mint mondta; éppen az tette szükségessé a konszolidációt, hogy sok település nem tudott szert tenni a költségvetésin túl más bevételekre és mind többüket fenyegette a működésképtelenség réme. Közben az is látható volt, hogy a magyar államszervezet, államigazgatás más területein is megújulásra van szükség ahhoz, hogy Magyarország megfelelően felkészülhessen és felelhessen az új évezred kihívásaira.

„Nagy lendülettel indultunk az önkormányzatokkal, rendkívül sok tervvel, és rendkívül sok lemaradással” – emlékezett vissza az államtitkár, hozzátevé, nagyon sok elvégezni való munkát láttak, és abban bíztak, hogy az önkormányzatok a helyi közösségek segítésére is képesek lesznek. Mint mondta, már akkor is ennek része volt, hogy támogatják a civil szervezeteket vagy a lakóhelyükért tenni akarók tömörüléseit, hiszen elengedhetetlen, hogy a helyben élők magukénak érezzék a települést és mindazt, amit az önkormányzat elért, épített. Hozzátette, bár időnként megtört, megtörik „ez a nagy lendület mind a mai napig jellemző az önkormányzati rendszerre, jellemző az önkormányzatokra”. Az államtitkár külön is kifejezte elismerését annak a 167 polgármesternek, aki 1990 óta tölti be tisztségét.

Verebélyi Imre, az Antall-kormány belügyminisztériumának közigazgatási államtitkára az ünnepségen arról beszélt: történelmi jelentőségű esemény volt a huszonöt esztendővel ezelőtti választás, amellyel, illetve a hozzá vezető törvény-előkészítéssel „befejeztük a magyarországi rendszerváltást”. Kónya Imre egykori MDF-es politikus, későbbi belügyminiszter annak fontosságát emelte ki, hogy 1990-ben hosszú távra sikerült kialakítani a demokratikus Magyarország közjogi struktúráját.

Az ünnepségen – amelyen részt vett Boross Péter egykori belügyminiszter, kormányfő is – az elmúlt évben végzett kimagasló önkormányzati munkáért odaítélt elismeréseket, címzetes főjegyzői címeket adott át Konrád Károly, a tárca parlamenti államtitkára és Pogácsás Tibor.

Helyi Önkormányzatokért Miniszteri Díjban részesült:

- Csopak község és a környező települések érdekében önkormányzati képviselőként, majd polgármesterként végzett színvonalas szakmai tevékenysége elismerésül – **Ambrus Tibor** Csopak Község polgármestere,
- kiemelkedő önkormányzati munkája elismerésül – **Ménes Andrea Marian** Vámospércs Város polgármestere,
- a helyi önkormányzati rendszer továbbfejlesztésének és a helyi önkormányzatok eredményes működésének elősegítése területén végzett kiemelkedő szakmai munkája elismerésül – **Uti Ferencné** a Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatal nyugalmazott jegyzője,
- több évtizedes kiemelkedő szakmai tevékenysége, és az egész Sárközt átfogó Sárközi Lakodalom rendezvénysorozat, valamint a szüreti szőlőőrzési mulatság színvonalas megvalósítása elismerésül – **a „Bogár István” Hagyományőrző Egyesületet** (az elismerést *Scultéty Erzsébet asszony*, a „Bogár István” Hagyományőrző Egyesület elnöke vette át),
- a történelmi hagyományokon alapuló összetartozás, a felső-bácskai tudat felelevenítése és a kis-régiós társadalmi-gazdasági törekvések segítése terén végzett kiemelkedő tevékenysége; valamint a Felső-Bácskai Önkormányzatok és a területükön élő polgárok érdekeinek kollektív képviseletében és az egységes fellépés megvalósításában végzett eredményes szakmai munkája elismerésül – **a Felső-Bácskai Önkormányzatok Szövetsége** (az elismerést Németh Balázs úr, a Felső-Bácskai Önkormányzatok Szövetségének elnöke vette át),
- az önkormányzatok és szerveik önkormányzati jellegének megőrzéséhez, erősítéséhez való hozzájárulása érdekében végzett több évtizedes kiemelkedő és eredményes szakmai munkája elismerésül – **az Önkormányzatok Mátrai Szövetsége** (az elismerést dr. Lénártné Benei Anikó asszony, az Önkormányzatok Mátrai Szövetségének elnöke vette át).

Címzetes főjegyzői címben részesült:

Baloghné Dr. Nagy Edit Halásztelek város jegyzője,

Dr. Makai Sándor Füzesgyarmat város jegyzője,

Mona Gyula Mende község jegyzője,

Pest Éva Dunaszekcsői Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője,

Török László Mérk nagyközség jegyzője.

Forrás: www.kormany.hu/hu ; www.toosz.hu

Önkormányzatok figyelmébe: dió- és gesztenyetermesztéssel is bővíthetők a mezőgazdasági programok

A dió- és gesztenyetermesztés a közfoglalkoztatás részeként hosszú távú, akár nemzedékeken átívelő értékteremtő munkát biztosíthat az önkormányzatok részére. A héjas gyümölcsfélék termesztése jelentős növekedést mutat az utóbbi években, köszönhetően a termőhelyi és gazdasági adottságoknak, valamint a piaci igények alakulásának. A jelentős értéket képviselő fajok közfoglalkoztatás keretében történő telepítéséhez segítséget nyújt a Magyar Kertészeti Szaporítóanyag Nonprofit Kft. A hiányos termőhelyi kataszteri adatbázis miatt, illetve helyi termesztés megalapozása érdekében célszerű a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalhoz (NÉBIH) fordulni szaktanácsadásért.

Dió – A Magyar Kertészeti Szaporítóanyag Nonprofit Kft. érdi telephelyének tapasztalati alapján kb. évi 12-15000 db dió állítható elő. A dió a telepítést követően nem igényel különösebb anyagi ráfordítást és a termőre fordulással a nagy értékű gyümölcs különösebb szakértelem nélkül begyűjthető és hasznosítható. Magyarország dél-balatoni dombvidéke és más dunántúli dombságok, a szőlőtermesztés és gyümölcstermesztés ökológiai szempontjait vizsgálva igen jónak mondhatók. A dió és mandula környezeti fényigénye a legmagasabb, tehát sorfa termesztéssel vagy kisebb területek 1-2 soros telepítésével, extenzív, hagyományos körülmények között jól termesztethetők.

Amennyiben ezekből a fajokból tömbösen, több hektáron eltelepített üzemi ültetvényeket hozunk létre, ezen ültetvények igényei ugrásszerűen megnőnek, mind növényvédelmi szempontból, mind az ápolási és egyéb nagyüzemi körülményeket figyelembe véve. Ezért ez a két faj az út menti fasorok és kisebb 1-2, maximum 3 soros beültetésekre javasolható, mintahogyan ez a régmúltban is történt Magyarországon (az utak mellett és szórvány gyümölcsösként, találjuk ma is). A Magyar Kertészeti Szaporítóanyag Nonprofit Kft. kutatóintézetében mindkét fajból nemesített fajtasor áll rendelkezésre és jelentős faiskolai előállító bázis, amelyben létre tudják hozni a szükséges szaporító anyagokat, a telepítésre kész oltványokat. A fajták kiválasztásában figyelembe kell venni a fajták növekedési erélyét, a természetesen kialakított koronaformát és a betegségekkel szembeni ellenálló képességet, vagy érzékenységet.

Gesztenye – A szelídgesztenye őshonos növényünk, szerepe az elmúlt évszázadokban jelentősebb volt erdő- és mezőgazdasági szempontból egyaránt. A piaci igényeket kielégíteni igyekvő – 1970-es évek elején elindított – kedvező telepítési tendenciát a kéregrák betegség terjedése törte meg. A gesztenyetermesztéshez kedvező ökológiai adottságú területekkel rendelkezünk. Kiváló fajtáink vannak hazai tájszelekcióból. A telepítés megfelelő termőhelyen, megfelelő termesztéstechnológiával rövidebb termőrefordulási időt (öt éves oltvány már 3–8 kg kiváló minőségű termést produkál), megfelelő termésmennyiséget és minőséget eredményez. Kiemelt jelentőségű, jövedelmező érték lehet azokon a területeken, ahol a gesztenye „jól érzi magát”, viszont a szántóföldi és egyéb mezőgazdasági művelés a táji adottságok (gyenge termőképességű talaj, domborzat stb.) miatt gazdaságtalan, környezetterhelő. A piaci igények korlátlanok a jó minőségű gesztenye iránt. Jellemző a magas piaci ár és a fokozott igény, amely értékesítési biztonságot ad. Sokoldalú felhasználása (lisztként, elő- és főételekhez, italok, desszertek alapanyagaként), magas vitamin és ásványianyag-tartalma az egészséges táplálkozásban is növeli jelentőségét. Gluténmentes lisztként lisztérzékenyek is fogyaszthatják. A különleges gesztenyeméz az emberek számára értékes, a virágpóra a méhekre nézve is kedvező hatása.

A gesztenye azon gyümölcstermő fajaink közé tartozik, amelyeknél az ökológiai szemléletű termesztési módok könnyebben megvalósíthatók. Jól illeszkedik, a napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kapó természettel harmonikus, környezetkímélő gazdálkodást igénylő elvárásokhoz. Az EU vidékfejlesztési stratégiájában jelentős szerepet kapnak a „többfunkciós” növények, amelyek több szempontból is fontosak lehetnek. Természetvédelmi szempontok mellett idegenforgalmi szerepe is fontos lehet kultúrtörténeti, tájészttetikai értékei alapján. A mezőgazdasági mellett erdő- és vadgazdálkodási szempontból is jelentőséggel bír. Az EU-ban a szelídgesztenye termesztését nem szabályozzák termelési kvóták, sem egyéb előírások. A héjasok világkereskedelmét figyelembe véve az EU nettó importőrnek számít, a világeport több mint 50%-a az Európai Unióba irányul. Sőt ez a tendencia egyre erősödik, ami vonatkozik a friss szelídgesztenyére és a feldolgozott, gesztenyéből készült számtalan féle termékre is. A különböző tájegységekhez alkalmazkodó, tradicionális ökológiai tudáson alapuló gazdálkodás, fajtáink megléte a kidolgozott termesztéstechnológiák alkalmazásával párosulva, lehetőséget teremtenek gesztenyetermő vidékeink helyreállítására, bővítésére. A természettel harmonikus, ősi tudás által stabil alapokon álló, különböző gazdasági ágazatokra is építő többfunkciós gesztenyések kiváló alternatívát, követendő példát, értéket teremthetnek gazdaságunkban.

Telepítés – A telepítési engedély kiadásának feltétele, hogy a terület szerepeljen a gyümölcs termőhelyi kataszterben. A NÉBIH nem rendelkezik olyan teljes termőhelyi kataszteri adatbázissal, amely alapján azonnal beazonosítható lenne a részükre megadott valamennyi tervezett telepítési lista vagy települési lista. Új területek esetén jórészt csak egyedi értékeléssel lehet eldönteni, hogy alkalmas-e a fenti fajok telepítésre. A termőhelyi kataszteri eljárás során a NÉBIH a NAIK Gyümölcstermesztési Kutatóintézetét kéri fel a terület ökológiai alkalmasságáról szakvélemény készítésére, aminek költsége az eljárást kezdeményezőt terheli. A NAIK-nak 60 nap áll rendelkezésre a szakvélemény elkészítésére. A NÉBIH a NAIK szakvéleménye alapján jegyzi be a területet a termőhelyi kataszterbe. Ha a gazdálkodó a termőhelyi kataszteri eljárást és a telepítés-engedélyezési eljárást egyszerre kezdeményezi, a telepítési eljárást a terület gyümölcs termőhelyi kataszterbe sorolásáig fel kell függeszteni.

Amennyiben egy önkormányzat közfoglalkoztatás keretében vállalkozik ezen növényfajták telepítésére, a NÉBIH szaktanácsadási hálózatától kérhet segítséget termőhelyi kataszteri eljárás során.

Elérhetőségek: Magyar Kertészeti Szaporítóanyag Nonprofit Kft., Cím: 1225 Budapest, Nagytétényi út 306., tel.: 06 1 207 8111, web: <http://mkszn.hu/>
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Cím: 1024 Budapest, Keleti Károly u. 24.
e-mail: ugyfelszolgalat@nebih.gov.hu, tel.: 06-1/336-9000, web: <https://www.nebih.gov.hu/>

9,5 milliárdot kapnak az adósságkonszolidációból kimaradt önkormányzatok

Az idén 9,5 milliárd forintot használhatnak fel fejlesztésekre azok a települések, amelyek nem részesültek adósságkonszolidációban – jelentette be a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára október 14-én, Budapesten. Pogácsás Tibor a sajtótájékoztatón közölte: a települések egyebek mellett belterületi utak, önkormányzati intézmények, temetők, ravatalozók felújítására, építésére, településrendezési terv készítésére, vízrendészeti feladatok elvégzésére és munkahelyteremtésre fordíthatják a forrást. Hozzátette, hogy a pénz kiutalása a pályázó önkormányzatoknak már a jövő héten elkezdődik.

A politikus emlékeztetett arra: a kormány az elmúlt évben döntött arról, hogy 50 milliárd forintos fejlesztési keretet hoz létre azoknak az önkormányzatoknak a számára, amelyek főleg tartozás híján nem részesültek adósságkonszolidációban. Az összeget négy év alatt részletekben használhatják fel az érintett települések - fűzte hozzá.

Mindennek nyomán az elmúlt évben 12 milliárd forinthez jutottak hozzá elsősorban a kétezer lakosnál alacsonyabb lélekszámú települések. Az idei 9,5 milliárd forintot pedig elsősorban a kétezer lakosnál népesebb önkormányzatok vehetik igénybe – mondta Pogácsás Tibor.

Az államtitkár felidézte, hogy a kormány 2011-ben döntött az önkormányzatok adósságkonszolidációjáról, és 2014-ig több mint kétezer önkormányzat 1369 milliárd forintnyi adósságát vállalta át az állam.

A támogatásban részesült települések listája megtalálható az **alábbi linken**, illetve a Kormányportál dokumentumtárban.

Forrás: www.kormany.hu/hu

Beszámoló az „Önkormányzati jó gyakorlatok” workshop- sorozatról

Az „Önkormányzati fejlesztések figyelemmel kísérése” című ÁROP 1.1.20-2012-2012-0001 azonosító számú kiemelt projekt keretében, a Belügyminisztérium Önkormányzati Államtitkársága szervezésében, 2015. szeptember 14. és 17. között került megrendezésre Herceghalom településen az „Önkormányzati jó gyakorlatok” workshop-sorozat.

Az eseménysorozat alapvető célkitűzése volt egyrészt, hogy teret biztosítson az önkormányzati jó gyakorlatok és helyi sikeres megoldások bemutatkozásának, másrészt, hogy alkalmat teremtsen a személyes tapasztalatcserére, a közvetlen találkozásra.

Az Államtitkárság ezzel a workshop-sorozattal indította útjára a jövőben folytatni szándékolt azon tevékenységét, mely keretében – a partnerség jegyében – közvetítő szereplőként kívánja elősegíteni az önkormányzati jó gyakorlatok megosztását, terjedését, erősíteni azok intézményes kibontakozását.

Az összegyűjtött önkormányzati jó gyakorlatokról, valamint a rendezvénysorozaton elhangzott előadások kibővített szöveges változatából egy elektronikus kiadvány összeállítására került sor. Az ötletek, információk, tapasztalatok, javaslatok minél szélesebb körű megosztása érdekében ezen kiadványt elérhetővé tettük az Önkormányzati Koordinációs Iroda honlapján, az alábbi elérhetőségen:

<http://bm-oki.hu/Article/DisplayArticleItem?articleID=131>

Forrás: Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda

A helyi önkormányzatok pályázati lehetőségei

Magyarországi Falumegújítási Díj 2015.

A Belügyminiszter és a Miniszterelnökséget vezető Miniszter közösen hirdették meg a Magyarországi Falumegújítási Díj 2015. pályázatot „Nyitottnak lenni” mottóval.

A pályázatot meghirdetők célja, hogy felkutassák, díjazzák és ezzel „reflektorfénybe állítsák”, azokat a települési közösségeket, amelyek kimagasló és példaszerű színvonalon végzik jövőbemutató fejlesztési munkájukat. A kiírók a példák bemutatásával, az információk cseréjével javítani kívánják a falumegújítást végző községek eredményeit, a jó példákkal el kívánják érni, hogy a falumegújítás mozgalommá szerveződjön.

Az idén hatodik alkalommal meghirdetésre kerülő „Magyarországi Falumegújítási Díj” pályázat ezúttal is az „Európai Falumegújítási Díj” pályázati kiírás követelményein alapul, amelyet az Európai Falumegújítási és Vidékfejlesztési Munkaközösség írt ki.

A magyarországi pályázatnak – a hazai falufejlesztési tevékenységek elismerése mellett – az is célja, hogy kiválassza azt a települést, amely a leginkább méltó módon képviselheti hazánkat az európai megmérettetésen. A honi versengés mottója és követelményei alapvetően megegyeznek az európaival, hogy az adott szempontok szerinti legkiválóbb hazai település mutakozhasson be a nemzetközi porondon.

A pályázat mottója arra a tényre hívja fel a figyelmet, hogy a naponta változó világunkban a hagyományos megközelítések gyakran egyirányú utcákba, sőt zsákutcába torkollhatnak. Ösztönözni kívánja, hogy a szemellenzőket levéve, nyitott lélekkel tekintsünk az újra, az ismeretlenre és a szokatlanra, hogy abból hasznunk származzon. Ez nyitottságot jelent az újító ötletekre, jövőképekre és stratégiákra. A mottó nem utolsó sorban azt is üzeni a falusi közösségeknek, hogy legyenek nyitottak az együttműködésre, településhatáraikra ne elválasztó vonalként, hanem kapcsolódási pontokként tekintsenek, teremtsék és szilárdítsák meg a településközi szövetségeket, önkormányzati társulásokat.

További szempont a pályaművek elbírálása során, hogy a bemutatkozó települések fejlesztései feleljenek meg a Településfejlesztési füzetek különszámaként minden falunak eljuttatott “Írányelvek az európai falvak és vidéki térségek fenntartható fejlődéséért” dokumentumban foglaltaknak.

(letölthető:

<http://www.kormany.hu/hu/dok?page=2&source=1&type=301#!DocumentBrowse>)

A pályázat benyújtása, elbírálása – Pályázatot egy település önkormányzata, vagy települések együttműködő társulása (max. 20.000 lakossal) nyújthat be. Amennyiben az adott település önkormányzata nem kíván pályázni, a pályázatot civil szervezetek is benyújthatják. A Magyarországi Falumegújítási Díj Pályázat korábbi kiírásainak győztesei önálló településként nem nyújthatnak be pályázatot. A pályázatokat egy nyomtatott példányban és egy DVD példányban kell a BM Önkormányzati Helyettes Államtitkárságára benyújtani (1903 Budapest Pf. 314.). A borítékra kérjük ráírni: „Falumegújítási pályázat 2015”.

A pályázók sorrendjéről, besorolásáról a belügyminiszter és a Miniszterelnökséget vezető miniszter által kinevezett, a két tárca, az állami főépítészek, a Magyar Urbanisztikai Társaság Falutagozata (MUT) és a Magyar Építőművészek Szövetségének képviselőiből álló szakértői bizottság dönt. A legmagasabb pontszámot elérő települések esetében a bizottság helyszíni bejárást, konzultációt tart. A pályázatok elbírálása ingyenes.

Határidők:	
A pályázatok beküldési határideje	2015. november 2.
A szakértői bizottság helyszíni bejárásai	2015. november 9 – december 11.
A szakértői bizottság ülése, döntéshozatal	2015. 51. hét
A győztes pályázatának beküldési határideje az Európai Falumegújítási Díj pályázatra	2016. február 5.
A 2015. évi. Magyarországi Falumegújítási Díjak átadása, falumegújítási konferencia Komlósán (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2016. tavasza

A pályázattal benyújtandó dokumentumok

- A pályázati formanyomtatvány elektronikus és papír alapon kitöltve (1. számú melléklet)
- Az illetékes állami főépítész igazolása a településfejlesztési koncepcióval és a településrendezés eszközeivel való ellátottságról (2. számú melléklet, melyet a bíráló bizottság szerez be.)
- Legalább 3 digitális fénykép emberekről, a tájról, építményekről, amelyek a későbbiek során a kiíró minisztériumok sajtótájékoztatói és publikációi részeként kerülhetnek felhasználásra. (A szöveges részeket WORD dokumentumként, a képeket legalább 300 dpi felbontással, képenként maximum 4 MB terjedelemben.)
- Tervek, fényképek, magyarázatok, grafikonok, „ilyen volt ilyen lett” típusú ábrázolások stb, amelyeknek el kell férniük 2 db – 90 cm széles és 120 cm magas – tablón, a jobb megértés érdekében, illetve kiállítási céllal is. A legjobb, ha nyomtatott plakáton kerülnek összefoglalásra, és hengerré göngyölve küldik meg, ha lehet digitalizált változatban is.
- A településnek és környezetének 1:50.000, vagy 1:25.000 arányú térképe, szintvonalakkal. Amennyiben van(nak), régi térkép(ek); ha rendelkezésre áll, digitalizált formában is.
- További dokumentumok, mint pl. tervek, kiadványok, újságcikkek, háttér információk, videofelvételek stb. is csatolhatók.

A pályázat benyújtásához szükséges pályázati dokumentumok – **1. és 2. számú mellékletek** – az alábbi linken **letölthetők**:

<http://www.kormany.hu/hu/dok?page=2&source=1&type=206#!DocumentBrowse>

A pályázatok minősítési szempontjai – Általánosságban a fejlesztési folyamatokra vonatkozóan az kerül értékelésre, hogy a község milyen mértékben reagált a fejlesztési folyamat megkezdésekor rögzített kiinduló helyzet erősségeire, gyengeségeire, a lehetőségekre és veszélyekre, mennyire eredményesen tudta megvalósítani a kitűzött célok érdekében szükséges tennivalókat.

Jogosultsági feltételek (ezek hiánya kizáró körülmény) – A fejlesztés tervszerűsége: megfelelő minőségű településfejlesztési koncepció, a jogszabályoknak megfelelően készült, hatályos településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat.

I.) Programok és projektek (szempontonként 10-10 pont)

Az alábbi tématerületekre vonatkozóan, illetve a helyi prioritásoknak megfelelően

1. Mező- és erdőgazdálkodás, gazdaság és munkahelyek,
2. Táj, talajok, víz és ökológia
3. Energia és klímaváltozás
4. Helyi ellátási és közlekedési rendszerek
5. A gazdasági, az ökológiai és a társadalmi követelményekre egyaránt tekintettel lévő településfejlesztés.
6. Településkép, épített környezet
7. Képzés, kultúra, identitás
8. Szociális ellátás, demográfiai változások
9. Generációk, kisebbségek és nemzetiségek, nemek közti viszonyok

II.) Módszerek (szempontonként 5-5 pont)

1. Információáramlás és kommunikáció
2. Saját kezdeményezések és lakossági részvétel
3. Együttműködés és hálózatok
4. Szakértők bevonása

III.) Irányultság és stratégia (szempontonként 5-5 pont)

1. Célrányosság
2. Komplexitás, rendszerszerűség
3. Fenntarthatóság

Díjak – A pályázatok az alábbi díjazásban részesülhetnek:

1. A nyertes pályázó „A Magyarországi Falumegújítási Díj I. helyezése a falufejlesztés legkiemelkedőbb minőségű megvalósításáért – 2015.” elnevezésű elismerésben részesül, továbbá nevezésre kerül az „Európai Falumegújítási Díj – 2016.” pályázatra, a meghirdetők fedezik a nevezési díjat. A győztes jogot szerez, hogy helyszíne lehessen a 2018. évi díjátadó ünnepségnek és falumegújítási konferenciának. Az I. helyezés nem megszerezhető.
2. Több pályázat is elnyerheti a második helyezést, amely során a pályázók a „Magyarországi Falumegújítási Díj a fenntartható falufejlesztés kiváló színvonalú megvalósításáért – 2015.” elnevezésű elismerésben részesülnek.
3. A következő kategóriában díjat kapnak „A falumegújítás több területén elért kiemelkedő teljesítményért – 2015.”.
4. Minden pályázatot benyújtó elismerésben részesül.

Az országos díjak nem jelentenek közvetlen pénzbeli juttatást, hanem emléktárgyak, oklevelek kerülnek átadásra. (A nyertesek listáját – az értékelést követően – a két minisztérium, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat, a MUT honlapján lehet megtekinteni, illetve megjelenik az Önkormányzati Hírlevélben.)

További információk:

BM részéről: Madaras Attila, szakmai főtanácsadó

Telefon: 1-441-1788

Mobiltelefon: 20-9377791

E-mail: attila.madaras@bm.gov.hu

ME részéről: Hajagos-Tóth Zsóka településfejlesztési referens

Telefon: 1-795-1473

E-mail: zsoka.hajagos-toth@me.gov.hu

A Magyar Urbanisztikai Társaság Falutagozata részéről: dr. Ónodi Gábor elnök

Telefon: 28-522-012

Fax: 28-415-383

E-mail: onodi.gabor@kti.szie.hu

Meghirdetik a 2015-ös hungarikum pályázatokat

A hazai és a külhoni értékgyűjtés támogatására, valamint a kihaló félben lévő hagyományos népi mesterségek tovább örökítésére október 26-án, hétfőn megjelennek az idei hungarikum pályázatok - jelentette be V. Németh Zsolt államtitkár. Szakáli István Loránd agrárfejlesztéért és hungarikumokért felelős helyettes államtitkár elmondta: a két pályázatra 110 millió forint áll rendelkezésre, november 16. és decemberben 15. között lehet a támogatásra jelentkezni, a támogatott projektet 2016 augusztus 31-éig kell megvalósítani, jelentős forrásigény esetén a beadást a kiíró felfüggesztheti.

V. Németh Zsolt ismertette, hogy a hungarikum törvény idei módosítása a külhoni értékek gyűjtésének erősítésére irányul. Ezt segíti az a pályázat, amely előtérbe helyezi a határon átnyúló együttműködés erősítését, a külföldön fellelhető nemzeti értékek gyűjtését. Egy másik pályázati felhívásban pedig segíteni szeretnék a hagyományos népi mesterségek, a kihalófélben lévő szakmák - mint például a szegedi papucskészítés, kékfestés - fiatal generációknak történő továbbadását.

Az államtitkár úgy vélekedett, hogy az idei év a hungarikumok kiteljesedésének éve: 2015-ben a hungarikumok gyűjtése 12 elemmel, 42-ről 54-re bővült, a kiemelt nemzeti értékeket tartalmazó magyar értéktár elemeinek száma 107-ről 127-re bővült, továbbá mind a 19 megyében megalakult a megyei értéktár és 532 településen helyi értéktárat hoztak létre.

A pályázatok részleteiről szólva Szakáli István Loránd elmondta, hogy 100 millió forint keretet határoztak meg a települési és megyei önkormányzatoknak, illetve az értéktár bizottságot működtető szervezeteknek a határon túli magyar lakta településekkel együttműködésben megvalósuló hazai és külhoni értékgyűjtésre, külhoni értéktárak létrehozására, a tapasztalatok átadására, a nemzeti értékek népszerűsítésére. A pályázat elbírálásakor előnyt élvez a meglévő testvér-települési viszony. A kihalóban lévő népi mesterségek átadására 10 millió forint keret áll rendelkezésre, olyan civil szervezetek pályázhatnak, amelyek alapító okiratában, alapszabályban szerepel a kézműves hagyományos megőrzésének feladata.

Mindkét pályázatnál 1 millió és 3 millió forint közötti támogatást lehet nyerni, a kiírások a többi között a www.kormany.hu/hu és a Herman Ottó Intézet weblapján (www.hermanottointezet.hu) is olvasható lesz hétfőtől.

Kérdésre válaszolva V. Németh Zsolt elmondta, hogy a hungarikumoknak az érzelmi és identitáserősítő hatáson túl gazdaságfejlesztő szerepe is van.

[A pályázat közvetlenül elérhető itt.](#)

Forrás: www.kormany.hu/hu

Pályázati hírek

Az idei legjobb önkormányzati gyakorlatok

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége a Példát átadó gyakorlatok pályázat-Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok programját 2008 óta hajtja végre közösen az Európa Tanáccsal, a Belügyminisztériummal, a Magyar Faluszövetséggel, a Magyar Önkormányzatok Szövetségével együtt, ehhez csatlakozott az Emberi Erőforrások Minisztériuma Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága, és a Miniszterelnökség Agrár és Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkársága. A program elsődleges célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival. A 2015. évi program záró konferenciájára 2015. november 5-én került sor a Belügyminisztérium Márvány Aulájában. A konferencián köszöntőt mondott Pogácsás Tibor, a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára, aki hangsúlyozta, hogy a legjobb helyhatósági gyakorlatokból a teljes önkormányzati rendszer profitál, ezért szükség van újításokat bemutató fórumokra. Az államtitkár felidézte, hogy az önkormányzatiság 25 évvel ezelőtti születésekor sok esetben még a politika sem tudta, mire vállalkozik, számos szabályozást menet közben kellett kitalálni, alakítani. Egyetlen állandó dologként hivatkozott arra, hogy minden településen van egy önkormányzat, egy polgármester, egy választott testület, amelyhez a lakosság kötődik. Számos szimpátia-felmérés mutatja, hogy az önkormányzatban bíznak az emberek, támaszkodnak rájuk - közölte Pogácsás Tibor, aki utalt arra is, hogy a polgármesterek szélesebb feladatokkal találkoznak, mint amiket a vonatkozó jogszabályok rögzítenek, például áramszünet vagy jégverés esetén is hozzájuk fordulnak az emberek. A feladatokat nem egyformán végzik a települések vezetői – mutatott rá, jelezve: nem minőségbeli, hanem módszer- és megoldásbeli eltérésekre gondol. A legjobb önkormányzati gyakorlatok elnevezésű programban a polgármesterek elmondhatják, bemutathatják, hogy milyen újításaik vannak, legyen szó jól levezetett közfoglalkoztatási programról vagy gazdálkodási tevékenységről - mondta az államtitkár, kiemelve, hogy így az érintetteknek lehetőségük van tanulni egymástól.

Köszöntötte a résztvevőket továbbá Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke, Tab város polgármestere, aki rámutatott, hogy 25 éve léteznek a települési önkormányzatok, de meglehetősen nagyok a területi és települési különbségek. Igaz, hogy egy gyermek felnőtt 25 év alatt, azonban ez kevés bizonyos rendszerek tökéletes működtetéséhez - hangsúlyozta az elnök. Az a 11 település, amely a döntőbe jutott, mindenképp nyertese a versenynek - csupán a rangsor lesz a kérdés -, és utat mutat a többiek számára is. A tizenkilencből négy megyéből nem érkezett pályázat, célunk, hogy jövőre megnyerjük ezen megyék településeit, hogy kedvet kapjanak a részvételhez.

Hozzátette, hogy a 43 pályázó önkormányzat közül igen nehéz feladat volt kiválasztani a bíráló bizottságnak a döntőbe jutott 11 települést, ahogy nehéz sorrendet állítani a legjobb pályázatok között is. Schmidt Jenő köszönetet mondott az Európa Tanácsnak, Pintér Sándor belügyminiszternek, hogy biztosította a helyszínt a rendezvényhez és a belügyi tárca teljes mellszélességgel a TÖOSZ és a program mellé állt. Külön köszönetét fejezte ki az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Miniszterelnökség, valamint és a Vidékfejlesztési Minisztérium, a Magyar Faluszövetség és a Magyar Önkormányzatok Szövetségének, hogy partnerként a TÖOSZ-szal részt vesz a szervezésben. 3200 település mind más és más, tanuljunk egymástól - zárta szavait Schmidt Jenő. Ezt követően a döntőbe jutott tizenegy település prezentációit, valamint állami szereplők és szakmai szervezetek előadásait hallhatták a rendezvény résztvevői. A nap végét eredményhirdetés és a díjak ünnepélyes átadása zárta.

Közfoglalkoztatás kategória – A bíráló bizottság döntése alapján közfoglalkoztatás kategóriában belügyminiszteri elismerésben részesültek: A díjat Csampa Zsolt, a Belügyminisztérium önkormányzati koordinációért felelős helyettes államtitkára, a TÖOSZ elismerő oklevelét Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke adták át.

Harmadik helyezett (1-1 millió forint pénzjutalomban részesült)

Szabadhídvég Község Önkormányzata

Karancslapújtó Önkormányzata

Hajdúdorog Város Önkormányzata

Második helyezett: (2 millió forint jutalomban részesült)

Jánoshida Község Önkormányzata

Első helyezett: (3 millió forint jutalomban részesült)

Tetétlen Község Önkormányzata

Roma nemzetiségi és települési önkormányzati együttműködése kategória – A díjakat Sztojka Attila, az EMMI Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárságának főosztályvezetője, a TÖOSZ elismerő oklevelét Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke adta át.

Harmadik helyezett: (500 ezer forint pénzjutalomban részesült)

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata

Második helyezett: (800 ezer forint jutalomban részesült)

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata

Első helyezett: (1,2 millió forint jutalomban részesült)

Dunaújváros MJV Roma Nemzetiségi Önkormányzata

Gazdálkodó település kategória – A díjakat Dr. Benedek Tamás, a Vidékfejlesztési Minisztérium főosztályvezető-helyettese, a TÖOSZ elismerő oklevelét Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke adta át.

Harmadik helyezett: (1 millió forint pénzjutalomban részesült)

Szorgalmatos Község Önkormányzata

Második helyezett (2 millió forint jutalomban részesült)

Garadna Község Önkormányzata

Első helyezett (3 millió forint jutalomban részesült)

Alsómocsolád Község Önkormányzata

Territoria Innovációs Díj – A Territoria Innovációs Díj (A díjat a Francia magyar Kezdeményezések, a Helyi Obszervatórium és a TÖOSZ hozta létre két évvel ezelőtt) elismerő oklevelét vehette át:

Közösség kategóriában:

Dunaújváros MJV Roma Nemzetiségi Önkormányzata

Innovációs önkormányzat kategóriában:

Szorgalmatos Község Önkormányzata

Személy kategóriában:

Borbélyné Fülöp Hajnalka, Tetétlen Község Önkormányzatának polgármestere

A díjakat átadták: A Francia Magyar Kezdeményezések (INFH) képviselőjében: José Osete igazgató, Dr. Kovács Róbert, a Helyi Obszervatórium ügyvezetője és Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke.

Az összes beérkezett jó példákat és gyakorlatokat felvonultató pályázati anyagok elérhetők a [ezen a linken](#), illetve a TÖOSZ weboldalán: www.toosz.hu.

Forrás: MTI-TÖOSZ

Gyermekbarát településeket díjazott az EMMI és az UNICEF

Cigánd, Hódmezővásárhely és Budapest III. kerületének önkormányzata nyerte el a Gyermekbarát település díjat az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) és az UNICEF Magyar Bizottság Alapítványa első alkalommal meghirdetett pályázatán. Az elismeréseket Schanda Tamás ifjúságpolitikaért és esélyteremtésért felelős helyettes államtitkár, Danks Emese, az UNICEF Magyarország ügyvezető igazgatója és a díjat odaítélő bizottság tagjai adták át október 12-én, Budapesten. Schanda Tamás úgy fogalmazott, hogy a díjazott önkormányzatok többet tesznek a kötelezőnél a gyerekekért és a fiatalokért, ezáltal mindenkinek példát mutatnak. Hozzátette, a díj egyszerre ígéret és felelősségvállalás a jövőt illetően, az elismerés átvételével vállalják ugyanis a települések, hogy nem hagyják magukra a fiatalokat és a családokat. "Gyermekbarátnak lenni annyit tesz, mint törődni a közösség jövőjével (...), odafordulni azokhoz, akik a leginkább rászorulnak" - hangsúlyozta a helyettes államtitkár. Danks Emese elmondta, 27 település önkormányzata pályázott, ami azt bizonyítja, hogy van igény Magyarországon a gyerekközpontú gondolkodásra. Ismertetése szerint a gyermekbarát település programot 1996-ban indította el ENSZ gyermekalapja, az UNICEF azzal a céllal, hogy az ENSZ gyermekjogi célkitűzései helyi szinten is megvalósulhassanak. Ilyen célkitűzés például, hogy a 18 év alattiak egyenrangú polgárai lehessenek településüknek, hatással lehessenek az ott születő döntésekre, valamint hozzáférhessenek az alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz és oktatáshoz - mondta az ügyvezető igazgató. A méltatás szerint Cigánd többek között azzal érdemelte ki az elismerést, hogy az egyik leghátrányosabb Borsod-Abaúj-Zemplén megyei településként jól felszerelt, felújított bölcsődét és óvodát működtet, a pedagógiai szakszolgálat korai fejlesztéssel is foglalkozik, illetve az önkormányzat számtalan eszközzel ösztönzi a fiatalokat a szakképesítés megszerzésére. Hódmezővásárhely sokat tett az iskolai szegregáció felszámolásáért, iskolabuszt működtet, az alsó tagozatosok tanulását pedig ingyen tankönyvvvel segíti. Óbuda-Békásmegyer önkormányzata olyan kiváló partnerségi együttműködések megvalósításáért kapta az elismerést, mint például a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak együttműködése, valamint az ifjúsági önkormányzat bevonása a képviselő-testület munkájába. Az esemény végén a Belügyminisztérium nevében elismerő oklevelet adott át a díjazottaknak Farkasné dr. Gasparics Emese önkormányzati helyettes államtitkár.

Forrás: www.kormany.hu/hu

Átadták az Idősbarát Önkormányzat Díjakat

Az emberi erőforrások minisztere és a belügyminiszter idén hat önkormányzatnak ítélte oda az Idősbarát Önkormányzat Díjat. A díjakat Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere az Idősek Tanácsa ülése keretében megrendezett ünnepségen adta át.

Az idősügy területén végzett tevékenysége elismeréseként 2015-ben Idősbarát Önkormányzat Díjban részesült:

- Budapest Főváros III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata,
- Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzata,
- Karcag Város Önkormányzata,
- Lenti Város Önkormányzata,
- Orosháza Város Önkormányzata,
- Szanda Község Önkormányzata.

Forrás: www.kormany.hu/hu

Lezárult a büntetés-végrehajtás telekpályázata

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága 2015. január 26-án pályázati felhívást tett közzé „A börtön építése céljából önkormányzati tulajdonú beépítésre szánt terület térítésmentes felajánlása” címmel, amelyre a megadott határidőig negyven település nyújtott be pályázatot. A kidolgozott egységes értékelési szempontrendszer a következőkön alapult: a terület fekvése, mérete, beépíthetősége, területi besorolása, közművekkel való ellátottsága. Az általános építési szempontokon túl speciális feltételek is szerepet játszottak a pályázatok elbírálásában: lakott területtől való távolság, a terület gyors megközelítését lehetővé tevő autópálya vagy főút közeli fekvése, a személyi állomány és családtagjaik elhelyezésének biztosíthatósága, a felajánló közreműködése, hozzájárulása az objektum kialakításához, a térség közösségi közlekedésének fejlettsége, lehetőség a fogvatartottak több mint felének intézeten kívüli vagy a börtönbe betelepülő munkáltatására.

A fenti értékelési szempontrendszer alapján meghozott döntés szerint öt város pályázott sikerrel az építésre: a tervek szerint a következő években Kunmadarason egy ezerfős, míg Ózdon, Kemezsén, Csengeren és Komlón egy-egy ötszáz fő elhelyezésére szolgáló börtön épülhet. A tervezett börtönépítési folyamat a források függvényében, ütemezetten valósul meg, várhatóan a 2017-től 2019-ig tartó időszakban.

A lezárult pályázat eredményéről a részt vevő önkormányzatok értesítése megtörtént. A Belügyminisztérium, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága és az érintett önkormányzatok szorosan együttműködve, folyamatos egyeztetés mellett kezdik meg a beruházások előkészítését.

A 2010-ben megkezdett férőhely-bővítési program során eddig átadott 1600 új férőhely létesítésével már több mint tíz százalékkal csökkentette a börtönök zsúfoltságát a kormány.

Forrás: www.kormany.hu/hu

**Az Önkormányzati
Hírlevél kiadásáért
felel:**

• **Dr. Bekényi József**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Módszertani Főosztály

Szerkesztésért felel:

• **Dr. Barabás Zoltán**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Módszertani Főosztály

Szerkeszti:

• **az Önkormányzati Hírlevél
szerkesztőbizottsága**

Szerkesztőbizottság címe:

Belügyminisztérium, Önkormányzati Módszertani Főosztály
1903. Budapest, Pf. 314.

E-mailcím:

onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu

Telefon:

+36 1 441 1127